

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖR

GRUNDLAGD AF

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 14 APRIL 1912.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WAGNER.

Prinsessan Patricia af Connaught.

Är den ej som en bild af själfva Våren, denna vackra fotografi af vår kronprinsessas syster, som vi lånat ur en engelsk tidning till våra läsares ögonlust?

Elin Montelius och Maria Arbetsförening.

I 30 år ledarinna af dess verksamhet.

DA KOLERAN 1853 HÄRJADE i Stockholm befarade man med skäl, att en mängd fattiga barn skulle, genom de närmaste anhörigas frånfälle, bli lämnade värlösa och komma att växa upp utan omvårdnad och fostran samt öka brottslingarnas och de fallna kvinnornas antal, liksom händelsen varit efter 1834 års farsot.

En varmhjärtad och klarsynt kvinna, fru Betty Elde, född Nobel, väckte genom en tidsningsartikel tanken på, att det borde vara en uppgift för kvinnorna att taga vård om de sålunda värlösa, och föreslog, att en förening i detta syfte skulle bildas, något för den tidens uppfattning fullkomligt främmande. Fredrika Bremer gjorde kort därefter ett utrop till allmänheten att förverkliga denna tanke och lyckades väcka ett sådant intresse för saken att redan på hösten 1853 bildades "Stockholms fruntimmersförening för barnavård". Åt denna gafs en mycket klar och klok organisation: en centralkommitté med under den lydande särskilda församlingskommittéer, hvilka till sin hjälp hade s. k. skyddsmödrar för att taga reda på och vårda sig om de barn som mistat sina föräldrar; hvarje barn uppsöktes sålunda och fick sin skyddsmor.

För dessa barn ordnades nu på olika sätt. För ett ganska stort antal anskaffades goda men enkla fosterhem inom Stockholm, där inackorderingsavgift erlades genom föreningen af därför insamlade medel. Bland fostermödrarna förspordes emellertid snart nog en klagan, att de af de små barnen voro så bundna i hemmen, att de intet kunde förtjäna, och fråga uppstod då, om ej någon arbetsförtjänst kunde beredas dem inom hemmen.

Inom ett par af hufvudstadens församlingar funnos redan arbetsföreningar, som lämnade fattiga kvinnor sömnads- och stickningsarbete, och dessa kunde tillgodose fostermödrarnas behof af betald selsättning. Maria församling liksom flere andra saknade däremot sådana möjligheter, men några af de damer — bland dem den förut nämnda fru Betty Elde —, hvilka alltifrån kolera-epidemiens utbrott varit verkamma bland offren för farsoten, beslöto att söka göra hvad de kunde. Med lånade pengar inköpte de två stycken domestik och så samlades man en eftermiddag i ett privat hem och tillklippte några arbetsskjortor, som sedan utlämnades till sex af fostermödrarna att sy.

Detta var den ringa början till det som nu växt ut till en stor affär.

FRÖKEN ELIN MONTELIUS.

De som voro med om den första arbetsutlänningen, den 21 januari 1856, voro fruarna C. Born, Clara Montelius och Hulda Sohlman, af hvilka blott den sistnämnda finnes i lifvet. De noggrannaste protokoll äro från första stunden och allt fortfarande förda öfver såväl tillklippta och utlämnade plagg som öfver utbetalda arbetslöner, och dessa böcker äro i behåll från alla åren. Den första, af groft papper i hemmet förfärdigade, med gult omslag försedda och omsorgsfullt för hand upplinjerade lilla boken har emellertid efterträdts af allt större och större kontorsböcker. De första utbetalda arbetslönerna belöpte sig till 6 kronor 50 öre (eller 4 riksdaler 16 skilling banko som det då hettes) och uppgingo under första året till sammanlagt 283 kronor. Nu har det funnits år, då den aktningvärda summan af 10,000 kronor uppnåfts. Den totala arbetslön, som genom Maria arbetsförening utbetalats, uppgår till nära 200,000 kronor.

Hvilket själfuppförande kärleksarbete af kvinnor och hvilket stort mått af oafslätlig omtanke och affärsklokhet, som döljer sig bakom dessa siffror, är det kanske få som tänka på.

Hemligheten med det helas framgång har varit, dels denna intresserade omtanke, dels att i början inga omkostnader behöfde tynga utgiftssidan, utan allt utfördes gratis: tillklippningen skedde uteslutande genom medlemmarna, hvilka under många år samlades turvis i hvarandras hem, försäljningen sköttes första året af fru Elde och sedermera under många år af fröken Anna Brinck, som äfven förvarade lagret, och om somrarna sålde fru Sohlman varorna på landet.

Ledningen af verksamheten har äfven alljämt legat i en oafsläpnad föreståndarinns händer. Uppköp, räknenskaper m. m. sköttes under de första åren af fru Clara Montelius, född Norin, hustru till hofrättsrådet Montelius, i hvilken hem det hela började, och oaktadt sitt stora hushåll och allt hvad som i hemmet ålåg henne, fortsatte hon, så länge hälsan stod bi, att med aldrig slappnande omsorg handhafva det växande arbetet, hvilket äfven af hennes man och barn omfattades med varmt intresse. När omständigheterna omsider tvingade henne att, 1868, lägga ned det direkta arbetet, öfvertogs detta först af fröken Mat. Fröberg — sedermera gift Arvidsson — och efter två år af fru Carolina Schmidt, som i elfva år sköttes det. Då en tilltagande döfhet hindrade henne att fortsätta, öfvertogs arbetet 1881 af fru Montelius' äldsta dotter Elin, som nu verkställt sitt trettionde bokslut och som, i likhet med de föregående, utan någon ersättning hela tiden ledt verksamheten.

"Härförarn ensam vinner icke slaget, de djupa leden vinna det åt honom." Så äfven här. Skaror af intresserade, offervilliga kvinnor hafva under alla dessa år gifvit mer eller mindre af sin tid för föreningens arbete, och flera hafva oafslätligt stått trofast vid ledarinnans sida; men Elin Montelius har gifvit sig själf och sin tid helt och hållet. Hennes dagars ihärdiga tanke och hennes natters dröm har gått ut på att utveckla verksamheten, för att ständigt kunna hålla med arbete alla de fattiga kvinnor, hvilka med en ifver, som om det gällde den största gåfva, begära att genom arbetsföreningen få sömnadsarbete. Därigenom att det betalas ordentligt har ock mer än en kvinna lyckats att under svåra tider med förtjän-

sten af det arbetet hålla sin familj uppe utan att begära understöd. Ledarinnans uppföringsförmåga måste anlitas till det yttersta för att kunna åt gamla och klena, som ej äro i stånd att utföra hvilket arbete som helst, få sådant hvar på de verkligen kunna förtjäna något.

Många gånger har det sett mörkt ut med anskaffande af såväl det som annat arbete; men Elin Montelius har oförtröttadt skapat utvägar, har spanat upp leveranser från olika håll, har räknat och räknat omigen för att kunna afga ett lämpligt anbud, nog lågt för att af vederbörande accepteras och på samma gång nog högt för att sömmerskorna kunde få ordentlig sylön. Som om det gällde hennes eget väl och ve har hon ledt och vakat öfver leveransernas ordentliga fullgörande och genom denna noggrannhet har hon för föreningen vunnit allmänhetens förtroende och välvilja. Enskilda beställningar på fina utstyrselartiklar ingå ej sällan; dessa vålla henne mycket besvär, men hon är lycklig att genom dem kunna bereda en afsevärd förtjänst åt de bästa sömmerskorna. Flera af just dessa hafva fått sin hela yrkesutbildning genom föreningen; deras första sömnadsprof var måhända både slarfvigt och dåligt utfördt, ty s. k. bodsömnad förleder, genom den klena betalning, som därför lämnas, till slarf. Genom stor noggrannhet vid granskningen af det färdigsydda plagget och genom tålig undervisning om hur det bör vara från dens sida, som lämnar ut arbetet, har, då villighet att upptaga och tillgodogöra sig lärdomen funnits å arbeterskans sida, denna så småningom utbildats till riktig finsömmerska. Utom den direkta förtjänsten kommer äfven en indirekt hemmet tillgodo, ty vanan att slarfa öfvervinnes.

Det är således icke blott ekonomiskt sett som en sådan verksamhet som arbetsföreningens gör nytta, den har en stor uppfostrande betydelse. De som gjort en sådan uppgift till sin hafva ock, om bekymren än ibland äro stora, många saker att glädja sig åt. Den personliga bekantskapen med sträfsamma, hyggliga sömmerskor är lärorik, och känslan af att man genom vänligt intresse samt enskilda råd och uppmuntran kan hjälpa en och annan i hennes stundom ganska tunga lif och att visadt förtroende mötes med förtroende gör sinnet spänstigt och lyfter öfver alla hinder som möta.

Under föreningens tre första verksamhetsår lefde den uteslutande på lån — endast

10 kr. som gåfva erhöles — men sedan upptogs inom församlingen årliga kollekt för dess verksamhet, och 1866 började större understöd komma föreningen till del. Skyddsföreningen lämnade från denna tid under några år växlande belopp, hvarjämte kommunen började att årligen understödja verksamheten med några hundra kronor såsom det allt fortfarande sker.

Den alltmer vidgade affären kräde dock rätt stort kapital och utan de räntefria lån, som af intresserade församlingsmedlemmar under många år lämnats, skulle man ej kunnat reda sig. Tillklippnings- och lagerlokaler hafva ock utan hyra sedan länge upplåtits af en församlingsbo och detta representerar stora belopp. Omkostnaderna utgöras således egentligen af hyra för försäljningsboden vid Karl Johans torg samt af aflöning till försäljerskan och ett biträde, samt en del smärre utgifter för brandförsäkring m. m.

Genom hvad sålunda inbespares kan sylönen sättas högre men ingen illojal konkurrens med andra affärer utöfvas, ty priserna på varorna hållas högre än i vanliga bodar. Köpare afskräckas dock icke däraf, ty artiklarna äro förstklassiga såväl hvad material som tillverkning angår. Det har visserligen händt en och annan gång, att arbetare gått sin väg utan att köpa, under förklaring att mycket billigare arbetsblusar o. dyl. kunna köpas på annat håll; men vanligen hafva de efter någon tid kommit igen och förklarat sig hellre vilja betala mer och slippa vara med om att det köpta plagget vid första tvätt går upp i alla sömmar, så som de varit utsatta för. I någon ringa mån hjälper således föreningen till att hos allmänheten utveckla den sunda uppfattningen, att det är bättre att betala ordentligt för ett ordentligt arbete än att betala dåligt och få dåligt valuta.

I en anteckning af arbetsföreningens stiftarinna, fru Clara Montelius, gjord med anledning af arbetsföreningens stundande femtioårsdag, hvilken hon ej fick upplefva, står: "Om man befänker att, ifall de af föreningen som gåfvor på ena eller andra sättet bekomna 31,000 kr. — nu 35,000 — skulle som tillfälliga understöd hafva utdelats till de personer, som under dessa många år tagit arbete från föreningen, skulle dessa gåfvor i själfva verket ej kunnat utgöra någon hjälp alls, ty de hade ej uppgått till 5 kr. årligen på hvar och en. Hur mycket mer tillfredsställande är ej en genom eget arbete erhållen inkomst än en mottagen nådegåfva." Det är den starka känslan af detta, som åt Elin Montelius gifvit kraft och uthållighet i det mycket krävande arbetet.

Sina medarbetares vänskap och sympati har hon i rikt mått fått röna. Då hon fylde 60 år tog detta sig uttryck i en hedersgåfva af ett guldur med kedja, som i lika mån gladdede dem att gifva som henne att mottaga. En och annan af dem kan måhända ibland vara benägen att tycka, att hon alltför starkt drifver upp verksamheten, något som de för hennes skull i viss mån frukta; de som så tänka, komma ej i direkt beröring med de arbetssökande och se icke dessas ängsliga ifver att få sömnad, utan gifva sin medverkan mera för ledarinnans skull än för sakens. Hon själf tänker dock endast på de arbetsbehöfvande och sträfvar oförtrutet, stundom öfver sina krafter, med den gärning som hon så att säga ärfit, och churu oafslöpnad har hon dock lön för sin möda genom medvetandet om den lättnad hon kunnat bereda många betryckta medsysstrar. A—a.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 8.—
Halft år	» 3.50	Halft år	» 4.25
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.25
Lösnr	» 0.12	Lösnr	» 0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsg. 45.

Redaktionen: Riks 1648. Allm. 9808.	Expeditionen: Riks 1646. A. 6147.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Nordling: Riks 8880. A. 402.	Annonskontoret: Riks 1648. A. 6147.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 8859. Allm. 4804.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	Utländska annonser
25 öre efter text.	debiteras 50 öre med
80 öre å textsida.	20 % förhöjning å sär-
20 % förhöjning å särskild begärd plats.	skild begärd plats.

Iduns Jubileum-Artiklar

I DESSA MÅNGLASERIETS DAGAR äro förnuffiga inlägg mot ett kropp och själ förlamande studiearbete väl värda att lyssna till. I synnerhet böra de unga kvinnorna akta sig för att bli hvad man med ett slangord kallar plugghästar. Författarinnan, fru Helena Nyblom, har i

nedanstående artikel sökt bryta en lans för kvinnornas räkning just med hänsyn till att fara för öfveranstängning är förhållanden i kvinnornas lärosalar och studiekamrar. Hennes ord grunda sig visserligen ej på några nya uppläckier, och liknande har olivfvelaktigt sagts förr, men det skadar ej att det upprepas.

DET FINNS NAGOT MAN PÅ franska kallar "esprit d'escalier". Därmed menas alla de goda infall man får, när man går bort från en fest, med andra ord, när det är för sent.

Emellertid hindrar det inte, att man gör andra uppmärksamma på allt, hvad man själf har försummat, alla de fel man har begått.

Det är en sak som nu står alldeles klar för mig: att man vanligtvis låter barnen lära sig allt för mycket. Liksom det ju ej är hufvudsaken att proppa i sig mycken och stark föda, utan att det framför allt gäller att låta maten så mycket som möjligt komma hela organismen till godo, på samma sätt borde ej det väsentligaste vara att proppa sig med kunskaper.

Medan ett barn växer behöfver naturen en viss hvila och ro för att utveckla sig, och man gör de unga en dålig tjänst med att fordra ansträngningar af dem, för hvilka de måste böta under hela sitt kommande lif.

Det är så otroligt mycket samhället fordrar af en ung man. Yrkar man på någon ändring eller lättnad i hans studier, då får man till svar: "Utän dessa kunskaper har han ingen utsikt att komma fram i lifvet".

Jag vill därför icke dryfta spörsmålet om gossarnes uppfostran, utan inskränker mig till att tala om flickorna. Alla flickor behöfva ju inte sträfva efter examen.

De flesta barn visa intet tecken eller lust till arbete, förr än de fyllt sju år. Till dess är det bäst för dem att leka, och ju mera de ha anledning till att kunna leka i friska luften, dess bättre. När nu en liten flicka blifvit sju år, kan hon gärna få börja lära sig läsa. En af de viktigaste saker i lifvet är väl den, att kunna ett språk fullkomligt, och därför kan man gärna använda flera år på att lägga grunden till en djup och omfattande kännedom om modersmålet. Att kunna läsa och skriva svenska så säkert och vackert som möjligt, bör väl vara utgångspunkten för all den lärdom ett svenskt barn skall inhämta.

Om en flicka har fortsatt med detta studium ett år, kan hon ju börja lära sig räkna. Men all öfverdrift i detta ämne förefaller mig onödig. Jag kommer ihåg hvilka invecklade och hårdklufna problem i räknekonsten med hvilka mina egna stackars gossar plågade sina unga hjärnor. Och till hvilken nytta har det varit dem? De flesta flickor ha ingen annan användning för sina räknekunskaper än hvad som fordras för att kunna föra en hushållsbok, eller för att i en bod kunna räkna i hufvudet. Om undantagsbegåfningar och undantagsfall skall jag tala längre fram.

Småningom blir nu fråga om nya ämnen:

HUR SKOLA VI UPPFOSTRA VÅRA FLICKOR?

geografi, historia, naturhistoria, om allt detta måste ju ett barn få ett begrepp, som med tiden skall kunna utvecklas.

Felet vid uppfostran i allmänhet tycks mig vara, att man för tidigt kräfrer alltför mycken detaljkunskap. I stora linjer, lefvande och fängslande kan man ge ett barn begrepp om jordens förhållande, såväl fysiska som politiska. Småningom, långsamt och dröjande, kunna alla dessa begrepp utvidgas och omspanna en allt större rikedom. Men jag ser ingen lycka i att en barnhjerna öfverfylls med den oändlighet af detaljer, hvilka icke bli individen till ringaste nytta eller glädje i lifvet. Jag undrar hur många vuxna kvinnor, som efter slutad skolundervisning minnas krigen, som sedan världens skapelse ha utkämpats mellan de olika nationerna, eller som ha tillfälle till att påminna sig namnen på alla tyska småstäder, på bifloderna till Asiens stora floder eller Frankrikes departementer? Helt säkert finnes det bland de unga en del för hvilka det historiska eller geografiska intresset är ovanligt stort och lefvande, men det lider intet tvifvel att icke dessa undantag också skola fortsätta studiet af sina älsklingsämnen när skolliden är slut. Om de då icke komma med utfröftade och öfveranstängda hjärnor skola de mycket snabbt och lätt göra framsteg i sina grundlagda kunskaper.

Skolan borde i det hela vara platsen, där barnen lärde sig att älska arbetet, men icke stället, där de i förtid blefvo öfverarbetade. Enhvar lärare anser sitt ämne för outhärligt, ja, som det viktigaste af allt, och följden blir, att ett lass af mångskiftande kunskap lägges på alltför unga skuldror.

Öfverläkaren vid ett af våra största hospital uttryckte en gång vid ett samtal med mig sin öfvertygelse att många unga hjärnor sprängas eller förslöas genom ett alltför strängt arbete vid unga år. Liksom barnets armar och händer icke förmå bära en alltför tung börda utan att försvagas, likaså måste också hjärnans arbete rättas sig efter dess utveckling, om den icke skall förlora framtida receptions-möjligheter.

Om en liten flicka har läst och skrivit svenska i fyra år, kan hon börja lära sig ett

nytt språk. Man har då fria valet bland de stora kulturspråken, engelska, franska och tyska. Efter att ha studerat ett af dessa språk under två år, kan man öka på med studiet af ännu ett, och sedermera, om det blir tid och tillfälle, upptaga ännu ett tredje på programmet. Dock bör man alltid komma ihåg, att ju fastare kunskaperna i ett språk äro grundade, dess lättare skall det bli att framdeles lära ett annat.

Lyckligtvis har man börjat förstå att det gäller att lefvandegöra allt språkstudium, att det är af största vikt att ett barn icke blott lär sig läsa och skriva, utan också tala språket, och det säger sig själf att ingen kan undervisa så bra i ett främmande språk — isynnerhet hvad uttalet beträffar — som en person, för hvilken detta språk är modersmålet.

Man verkligen ryser, när man tänker på allt hvad ett barn skall vara tvunget att lära sig från tio- till tjugoförårsaldern, och man förstår att det måste bli fullkomligt omöjligt att bibringva det kunskaper i alla ämnen. Man kan blott ge en slags exposé af allt, duka upp ett bord med många rätter och säga: "Välj! Hvilket passar dig bäst?"

En stor faktor i en människas uppfostran är musiken, men tyvärr äro långt ifrån alla barn utrustade med musikaliska möjligheter. Att låta hvarje barn spela piano är blott att bereda den lilla och dess omgivning en lika stor plåga. Mycket snart skall man se om det finns anlag och öra för musik. Isynnerhet märker man det på den ifver med hvilken ett barn går till instrumentet. Så godt som alla musikaliska barn finna ett nöje i att studera musik, till och med de första grunderna. Därmed är det icke sagt, att barnet just fängslas af sina musikläxor, men att det på det hela taget känner sig draget till instrumentet, det må nu vara piano, violin eller något annat instrument. Ett musikaliskt barn upptäcker mycket snart att det i musiken har ett nytt och märkvärdigt uttrycks-sätt, och måhända finns det intet ämne, som ger så många olika möjligheter till utveckling som just musiken.

Medan den fordrar stark matematisk sans, noggrannhet och tankeskärpa för att man skall kunna uppfatta dess byggnad, kräfrer den dessutom den tekniska öfningen för färdigheten, och leder slutligen den uppmärksamma lärjungen in på poesien mest fördolda områden. För barn som icke visa anlag för musik, är i alla fall den rytmiska gymnastiken af oskattbart värde. Eftersom rytmen behärskar hela vår tillvaro, ja, är så att säga grundstommen däri, blir det något osammanhängande och ledöst hos alla, som ignorera denna bestämmande kraft. — För-

KOSTYMER

Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

huru smutsiga de än må vara kunna genom kemisk tvätt blifva fullt användbara. Kanske behöfver Ni ej i år köpa någon ny kemisk tvätt och prässning af kostym kostar endast Kr. 5.— hos Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kople- och Tryckpapper samt Kartong.
Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

Den kungliga rösträttspropositionen.

OR FÖRSTA GÅNGEN I KVINNORÖSTRÄTTENS långa riksdags-historia här i vårt land har den blifvit föremål för en kunglig proposition. Detta historiska

dokument framlades för riksdagen strax före påskferierna och går nu till konstitutionsutskottet som har att afgöra sitt utlåtande innan afgörandet sker.

Den reform, som kostat så mycket arbete, innan den drifvits fram till denna punkt, och som är liktydig med en helt ny makifördelning inom samhället, uttryckes i propositionen så enkelt som med inryckandet af det enda ordet kvinna i de paragrafer af riksdagsordningen som gälla rösträtt och valbarhet. Därtill komma några specialbestämmelser såsom att gift kvinna, som ej vunnit boskillnad och hvars man är i konkursstillstånd, häftas för understöd eller ej betalt sina utskylder, beröfvas sin rösträtt. Vidare att kvinna i motsats till man äger rätt att när som helst afsäga sig ledamotkap af riksdagen.

Justitieministern framhåller i sin motivering bland annat att parlamentariskt sedt tiden är mogen för att genomföra reformen. De utredningar som af riksdagen begärdes 1906 äro nu färdiga, och den utvidgning af den manliga rösträtten, som ansågs böra gå före den kvinnliga, är nu i full verkställighet. Han öfvergår sedan till de skäl som tala för införandet af politisk rösträtt för kvinnor här i landet och påvisar, att det är tids- och samhällsförhållandenas egen utveckling, som stöder kvinnornas rösträttskräf. Politisk makt är den enda verkliga garantien för kvinnan att hennes rätt som individ, hustru och moder vederbörligen iakttages och att hon såsom arbetande i vanlig bemärkelse får bestämma sina egna arbetsvillkor. En annan lika viktig sida är att det moderna samhället behöfver kvinnans medverkan. Propositionen framhåller att kvinnan med den plats hon nu har såsom själfständig yrkesutöfvare, i hemmet och familjen och i det frivilliga sociala arbetet, icke längre lämpligen kan fränkännas politisk betydelse.

Som bevis på intresset bland kvinnorna själfva för reformen framhålles att olika kvinno föreningar med omkring 35,000 medlemmar arbeta för rösträtten och att detta i sammanlikning med föreningar af på sin tid rösträttskräfvande män icke kan anses litet. Rösträtt för kvinnor är för öfrigt en ren konsekvens af principen om allmän rösträtt, och redan Louis De Geer uttalade sig år 1866 i den riktningen.

Hvad invändningarna mot kvinnorösträtten angår, så finner justitieministern dem föga hållbara och inbördes upphäfvande hvarandra. De hvila också mindre på sakskäl än på manliga känslöstämningar. De utredningar, som prof. Reuterskiöld och öfverdirektör Widell verkställt, ha icke visat att några skadliga verkningar af kvinnorösträtten kunna spåras i de länder, där den varit införd. Partiställningen torde bli densamma efter kvinnorösträttens genomförande som den varit hittills.

Regeringen har, heter det vidare, ansett det riktigast att ta steget fullt ut och föreslå rösträtt åt kvinnorna på samma villkor som åt män, hvilket ju för öfrigt som vi veta sammanfaller med L. K. P. R:s program.

musikaliska barn åter är den rytmiska gymnastiken till en oersätlig lättnad.

Liksom nästan alla barn kunna få något begrepp om rytmiken, så kunna de allra flesta lära sig att uppfatta linjen, d. v. s. till en viss grad lära sig teckna. Här vid lag tycks det mig som om man också borde skilja på flickor, som ha medfödda anlag för teckning, och dem, för hvilka denna konst aldrig kan få någon vidare betydelse. Men nå g o t kunna och böra alla ögon utvecklas till att observera och ibland kan detta ske i en mycket högre grad än man väntat sig. En läkare talade en gång om en skolgosse, som försäkrade att han omöjligt kunde se skillnad på en vertikal och en horisontal linje; men en tämligen sträng behandling öppnade plötsligt hans ögon. Såväl musik som teckningslektioner böra nog meddelas så sparsamt som möjligt, till dess eleven röjer ett afgjordt anlag för ettdera ämnet.

"En kan inte vara snäll i allt", säger ordspråket så sant, och det är ganska säkert ett stort misstag att just vilja lägga tyngden på sådana ämnen, för hvilka eleven inte visar anlag eller lust.

Fullkomligt kan man ju inte ignorera något ämne, som nu en gång står på programmet för allmän bildning, men säkert är, att personen ifråga skulle uppnå en mycket rikare och mera djupgående bildning, om man toge mera hänsyn till den enskildas fallenhet och tiden, den korta barndomstiden, blefve använd till utdanande af de krafter naturen anvisat envar särskildt.

Under uppväxten finns det också så mycket annat än böcker, som kan taga ett barns uppmärksamhet i anspråk. Lyckliga de barn, som äro födda och få sin uppfostran på landet, där intresset för växter och djur, för allt som rör sig i naturen, ingår i det dagliga medvetandet!

Men också för barn, som växa upp i en stor stad, böra föräldrarna gripa hvarje tillfälle för att väcka deras sinne för naturen. Det är dock för ömkligt att erfara, huru flickor, hvilka växt upp i staden, verkligen inte känna skillnaden på olika träd- eller sädeslag! Med likgilliga blickar se de på alltsammans som på något ensartadt grönt och bry sig föga om lefvande växter och blommor.

Hur många stadsbarn finnas väl, som förstå och hålla af ett djur: en hund, en katt eller en fågel? Emellertid utgöra just alla dessa ting viktiga ingredienser i det lefvande lifvet. Mycket viktigare än händelser långt borta i aflägsna länder eller i en förgången tid.

Har man ingen trädgård, kan åtminstone en flicka lära sig att sköta krukväxter. Den glädje som ett barn erfar vid att se något lefvande utveckla sig, öfvergår så mycket nöjet, som dyra och ledsamma leksaker förskaffa. Är man därtill så lycklig att ha plats och lägenhet för att hysa ett djur, om det blott är ett par fåglar, skall man snart observera, hur stort ett barns intresse alltid blir för lefvande varelser.

Man får också lof att komma ihåg att en flicka i de flesta fall är ämnad att en gång blifva husmor eller åtminstone hjälprea i ett hushåll. Det är därför af största vikt att hon tidigt och under hela sin uppväxt får inblick i och deltaga i allt, som försiggår i hemmet. Inte många flickor kunna göra ett rikt parti och det är godt om en ung kvinna från barnsben har lärt sig att i värsta fall kunna hjälpa sig själf och andra. Ju tidigare hon börjar desto lättare blir det för henne att bädda sin

säng, städa sitt rum, duka och diska. Hon behöfver inte alls drunkna i hushållsbestyr, därför att hon kan sköta elden, medan en soppa kokar. Allt detta är egenligen inte alls svårt om man blott i god tid har fått vänja sig vid att utföra det. Likaså bör en flicka kunna sy sig en kjol och en blus, så att hon inte står handfallen, om ingen syhjälp står att få.

Det är mycket sorgligt att se, hur ofta lärda flickor eller unga konstnärinnor fullkomligt ignorera den ordning och den poesi, som kan finnas i det enklaste hem, när en kvinna med sinne för hvardagstrefnaden ordnar allt omkring sig.

"Men nu för tiden," svarar man mig "är det något helt annat. Nu tänker det minsta antalet flickor på giffermål. Nu ha de blifvit likställda med männen, och det gäller för dem att täfla och att vinna i kampen med sina manliga kamrater."

Jag svarar då, att i alla fall skulle de komma med friskare och starkare krafter till denna kamp, om de inte i uppväxten ha blifvit utslitna genom mångläseri.

Har en flicka en bestämd fallenhet åt det spekulativa eller det konkreta området, kommer hon nog ändå att vid 16-17 års ålder taga itu på allvar med sina studier, och så mycket bättre är det då om hon har fått lof att ännu tidigare med förkärlek sysselsätta sig med de ämnen, som mest intresserat henne.

Det finns en svår stötesten hon måhända måste passera: studentexamen! Ja, dessa examina! Hvad bevisa de? Inte att den som bäst består dem har den största begåfningen eller ens de solidaste kunskaperna, utan blott att personen i fråga har talang att exponera hvad hon vet, och äger den kallblodighet och själfbehärskning, som fordras för att inte bli nervös eller förvirrad vid ett offentligt prof.

"Last but not least" är det fråga om en flickas moraliska uppfostran. I en sak äro vi väl alla eniga. Hon skall lära sig tänka på andra. Inte bara hemmet, där det kanske finns flera syskon och många familjemedlemmar, erbjuder daglig anledning till denna, den viktigaste af all lärdom, men öfverallt där man går och står, finnas människor hvilkas sorg och glädje en flicka tidigt skall deltaga i. Aldrig kan hon tidigt nog lära sig förstå att vi äro alla lika. Alla lika goda kålsupare inför Vår Herre, som vårt goda svenska talesätt lyder. Och särskildt äro vi tack skyldiga alla dem som arbeta för oss; alla dem som göra vårt lif lättare och mera bekymmerfritt. En god mamma låter tidigt sin dotter få del af detta lifs svårigheter och gör henne uppmärksam på, hvar och huru hon kan hjälpa.

Det är inte alltid pengar, som behövas för att lindra en sorg. Kärleksfullhet är välkommen öfverallt och man förbiser nog allt för lätt, hur mycket godt barnen kunna göra med sitt deltagande. Det är så friskt och bäfvande och rör oss därför långt mera än de vuxnas trötta medkänsla.

Platsen är här allt för begränsad för att uttala sig i ett ämne så rikt som det föreliggande.

Må man blott tänka litet närmare öfver saken och inte bara låta allt gå i den gamla slentrianen.

Det är ändock inte meningen att uppfostra våra flickor till konversationslexika, utan att göra dem till människor.

HELENA NYBLÖM.

Hudens vård.

CREME SIMON · PARIS

Enda medel som gör hyn väcker och len utan att irritera huden.

PÄRMAR

tilt IDUN 1911 och föregående år

tillhandahållas till följande priser: Iduns pärmor, röda med guldtryck kr. 1:50. Iduns romanbibliotek, röda eller gröna 50 öre. Iduns Hjälprea, röda eller gröna 50 öre. Kunna erhållas i närmaste bokhandel eller direkt från Iduns expedition, om rekvisitioner och likvid i postansvaring inlämnas.

Innan hon förrådde...

Ett kapitel ur romanen
"Sveaborg".

Af JANE GERMANDT-
CLAINE.

VÅR FREJDADE FÖRFATTARINNA fru Jane Germandt-Claine, hvars fina kvinno-skildringar, känsliga lyrik och ej minst hennes färgrika böcker från de exotiska länder hon under åtskilliga år varit i tillfälle att på nära håll studera, ha vunnit en stor och förtjust läsekrets, är numera bosatt i den finska hufvudstaden. Där har hon länge genom ifriga studier förberedt sig till en större roman om Sveaborg, och med kändedom om hennes själ-

fulla skildringskonst och det högtintessa ämnet — boken rör sig nämligen om det förråderi, som för mer än hunnare år sedan medförde Sveaborgs fall — kan man vara öfvertygad om att arbetet blir en prydnad för höstens skönlitterära alstring; den beräknas nämligen utkomma då. Tack vare författarinnsans godhetsfulla medgifvande har det emellertid beredts laun förmånen att redan nu som prof meddela ett af bokens kapitel här nedan.

DET ARBETADES HÄRDT PÅ fästningen. Med en ifver, som knappast kunde varit större, tycktes kommandanten och krigskommissariatet göra det omöjliga möjligt för att stärka försvaret af det snillets och tålmodets storverk, som är Ehrensvärds skapelse och rör hafvet på ena sidan och stranden på den andra och ger den kloke herraväldet öfver både haf och land. Byggt af granit och på granitgrund, ligger Nordens Gibraltar, detta alster af ett halft sekels mödor och uppoffringar, på de sju holmar, som togos från ödemarken och byttes till ett Sveaborg. Längst ute i hafvet reser sig fästet Gustafsvärd, som ett smalt sund skiljer från hufvudfästningen på Vargön med dess skapares stolta graf, och däromkring flocka sig Stora och Lilla Oster Svarlö, Väster Svarlö och Löven samt den något längre bort belägna Långörn, en ringmur af befästningar, hvilkas beundransvärdt utfänkta, horisontalt verkande eld var ett ömsesidigt skydd för öarna sinsemellan liksom för det hela.

Nio hundra kanoner voro uppställda på bröstvärnet, tolf hundra stodo inom fästningen det Nådens år 1808, medan batterier af olika höjd, upptornade sig öfver hvarandra likt klippafsatser, bevakade hvarje pass och hvarje ingång på öarna. I de med oändlig möda anlagda torrdockorna, där fartyg på hundrade kanoner kunde byggas, lågo Sveaborgs galärer och bidade den tid, då manskapet skulle kallas att sköta segel och åra, och inom fästningen stodo öfver 5,200 man under fanorna, utan att räkna de yrkesutöfvare, som voro anställda vid verken. Hvar och en skötte sin syssla under högtryck, men midt genom allt detta gick ett förfluget ord från mun till mun. Någon — man visste icke hvem det var och många trodde att yttrandet förskref sig från högsta ort — skulle ha sagt att allt arbete var fåfängt på Sveaborg, och stundom kunde en eller annan officer falla en förtäckt antydning om Danaidernas kar.

Att amiral Cronstedt fann många af förskansningarna halffärdiga och förfallna och förklarade krufförråd och besättning fullkomligt otillräckliga var ingen hemlighet. Så mycket som kunde göras utan folk och pengar gjordes emellertid, och kommandanten lade sig särskildt vinn om att skaffa lifsförnödenheter ifrån staden. De stora penningemännen Sederholm och Heydenstrauch i Helsingfors lämnade alla varor på kredit, och förrådshusen voro så fyllda att ingen behöfde befara hungersnöd, fast inemot femtusen kvinnor och barn fingo kvarstanna inom fästningen. En del officersfruar ämnade emellertid hyra rum inne i staden för sig och sina familjer, och det hettes allmänt

att Sveaborg skulle förlora flera af sina vackraste damer, bland andra den 37-åriga kaptenskan Reuterskjöld, som alla älskare af kvinnofägring beundrade under namnet "la belle Helène".

Fast hon varit gift två gånger och icke nekat sig nöjet af en skilsmässa från sin förste man, major Hauswolff, hvilken kunde trösta sig med att han fått uppfostra barnen, tycktes inga ledsamheter inverka på hennes smala, mjuka ansikte, fint som en skuren kamé. Behaget öfver hennes smärta gestalt hade blifvit till ett ordspråk, och ett par dagar efter det småstadsborna i Helsingfors fått veta att fienden gått öfver gränsen, kunde de damer, som bodde vid Stortorget, få se henne komma från det hus, dit hon ämnade flytta med barnen i sitt andra äktenskap, innan ryssarna började belägra fästningen.

Öfver torgets väldiga drifvor låg ett skinnande täcke af nyfallen snö, som tunga fötter redan fläckt nere på marken, men kaptenskan gick lätt som en sylfid förbi kyrkan och högvakten och hade aldrig haft mera strålände färger, fast hon var känd att äga de lungsikligas genomskinliga hy. Då och då lyfte hon den ofantliga muffen till läpparna för att kväfva ett litet hostanfäll och såg naturligtvis allt annat än glad ut i krigstidens bekymmer, men de bernstengula ögonen hade en glans och en klokskap, som fick en egendomligt beslöjad mjukhet hvar gång hon hälsade på bekanta innanför en fönsterruta. Under sammethattens breda brätte fladdrade hårets lockiga slingor i klädsam oreda, och när hon steg öfver de frusna rännstenarna, lyfte hon pälsen på ett sätt, som visade skymten af en svarfvad vad under kjolarna, antingen någon herre var inom synhåll eller inte.

Om hon alltså knappast frågade efter att undgå anmärkningar från skarpa tungor, fanns det Sveaborgsfruar, som hade sämre rykte än hon. Och vacker var hon, värre än vacker, med finheten hos sin aristokratiska svenska släkttyp — hon var född de Frese — sällsamt skuggad af dunklet under de sänkta ögonfransarna. Luften ikring henne darrade af ilningar och brådska midt i vinterkylan, och trots de röda kinderna kände hon sig icke stark den dagen. En ganska hög feberbrann i hennes ådror, och när hon plötsligt stannade i Sederholms vackra stenhus med mansardtaket, var det för att andas ut helt enkelt, icke af andra skäl.

Husets rike ägare hade dock varit i hennes tankar hela morgonen och var det forfarande, men som hon stod och såg nedåt Stora gatan, glömde hon allt annat vid anblicken af en dam i pälsverk af svart räf och stor svart sammethatt med plymer. Damen var lång och välväxt och några och tjugo år

bara, men gick så prudentligt som hade hon varit rädd att tappa sin värdighet vid 10 graders kyla på gatorna i Helsingfors. Det var den unga hustrun till kapten Durietz vid Änkedrottningens regemente, och blickarna ur hennes blåa ögon hade en oskuld, som kunde vara för täck i en barnkammare, men blef mindre rolig ibland vuxna, — åtminstone när en kvinna bedömer kvinnor... Hvem kan veta hur mannen ser sakerna — allra minst om han råkar vara ett geni, och härvidlag gällde det den ende officer Helena Reuterskjöld ville kalla ett snille på hela Sveaborg... Den ende, hvars öfverblick af ställningar och förhållanden någonsin af tvungit hennes eget goda hufvud en yttring af beundran, likgiltigt hvad det eljes kunde röra sig om... Rådde hon för att mer än ett af hans hugskott kunnat lyfta och bära henne som guden Zeus bar Europa, fast det förde emot mål, omöjligare än allt annat? Rådde hon för om hon varit sjuk i hjärterötterna af längtan efter detta ena — att älskas af ett snille, när snillet hette Durietz?... Varit... Det var förbi, förbi... Ett vanvett... Han såg ingen annan än sin dygdädra maka — som inte ens vårdat sig om att stanna och spörja, hur det stod till med söta syster Reuterskjöld...

Med en ryckning öfver läpparna gick kaptenskan nedåt Stora gatan, vek af i en gränd och steg in på en gård med tre bofälliga längor, där hon frågade efter en äldre kvinna, som var både spå- och jordegumma och kunde lägga det till sin merillista att hon tjänat i rika Sederholms hus vid Stortorget. Detta var emellertid länge sedan, och nu tog hon allid in hos en besökare vid tullen, när hon inte bodde ute på Krejars torp vid Hertönäs. Under de senaste dagarna hade hon jämt och ständigt haft ärendet ut till Sveaborg; och så fort kaptenskan talat vid en blåfrusen unge och fått höra att den hon sökte var hemma, gick hon bort och knackade på en liten dörr i en Irång förstuga, där själfva väggarna tycktes utandas ångor af tobak och ölsupa.

Vid ett vresigt "Stig på bara" trädde den fina damen öfver tröskeln till en rätt stor, snygg kammare, där en gravyr af Ankarström hängde på hedersplatsen öfver långsoffan. På bägge sidor om fönsterbordet paraderade två gustavianska stolar med tydliga spår af att ha sett bättre dagar, och böjd öfver den lilla järnkaminen i hörnet, stod en kvinna klädd i brunt vadmal. Från hjässan och ned mot skuldrorna föllo de breda flikarna af en hufvudduk som två läderlappsvingar, och när hon vände sig om, drog hon skynket ännu längre ned öfver sin panna. Ansiktet var nött och rynkigt med tjock näsa och hängande underläpp, som visade en rad långa glesa tänder. Ur den plirande ögonvrån gled en blick af lugnt afvaktande illparighet, alltför vis att uttrycka någon synnerlig förundran, och det var kaptenskan, som började tala med sin särdeles mjuka litet beslöjade stämma. Hon hade gått till fots och såg ut som skam om fötterna, men när hon nu var i stan ville hon titta in ett tag och tacka sin kära Otterströmska för igelburken i förgår.

"Ingenfing att tacka för, gulle kaptenskan," neg Otterströmskan och sköt fram en af stolarna och bad den främmande vara så obligeante och ta plats. Sista gången hon var på fästningen, kom hon bara på ett vippande, ty som gulle kaptenskan visste, var hon kallad till nådig amiralskan, där hon fått både kaffe och dopp och stannat en

LÄS!

Några äldre årgångar realiseras till betydligt nedsatta priser och erbjudas för dem, som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till Expeditionen af Idun, Stockholm, erhålles inom Sverige portoifritt:

Idun 1896	2: —	Iduns julnummer 1901	0: 25
Idun 1904 (med julnumret)	3: —	Iduns julnummer 1904	0: 30
Idun 1908 (med julnumret)	4: 50	Iduns julnummer 1905	0: 30
Idun 1909 (med julnumret)	5: —	Iduns julnummer 1908	0: 50
Idun 1910 (med julnumret)	6: 50	Iduns julnummer 1909	0: 75
Iduns julnummer 1894	0: 20	Iduns julnummer 1910	0: 75
Iduns julnummer 1898	0: 20	Iduns julnummer 1911	1: —

LÄS!

lång stund och språkade om Herlonäs och de gamla tiderna.

"Ja, nästa gång får Otterströmskan inte ha så där brådtom," afgjorde den nykomna. Nu hade hon själf fått sätta iglarna på familjen, och det var ett otäcktt göra, men allt fick vara detsamma, bara Otterströmskan kunde skaffa henne tjugo dukater på en liten sak hon tagit med sig i dag.

Under det hon talade, lade hon sin stora muff på bordet och drog fram ett etui ur dess stoppade innandöme. "Titta bara," utbrast hon med fingrarna på locket, som sprang upp och visade ett halsband af matta, hvita pärlor. Det hade varit till lagnings och skulle på i morgon för sista gången, men sedan fick Otterströmskan gå till rika Sederholm och fråga om han ville köpa pärlorna. De voro hemfiskade.

"Ja, det är väl inte stort vunnet med det," var allt hvad den gamla kom sig för att yttra, men öfver kaptenskans ansikte gled ett leende. De liknade mjölkdroppar, inte sant, de här hemfiskade, och nog var det synd att göra sig af med någonting så vackert, men pärlor passade för ungdom och oskuld, och hon hade hvarken det ena eller det andra, hon, Helena Reuterskjöld. Hon hade bara man och barn och bekymmer, men säg — Om Otterströmskan inte hade någon tur med det här halsbandet, så kunde hon kanske försöka med ett par örhängen?

"Hm," muttrade Otterströmskan klenroget.

Utan att låta störa sig, drog den vackra fru Helena vantarna af sina händer, som hon förde mot sitt krusiga bruna hår, där något glimmade och blänkte under hattens stora brätte. "Här ä de!" utbrast hon, men nu fanns det ju inte en människa, som hade någonting i örona här hemma i Finland; kanske man kunde göra en brosch af dem? Gefva tre om det bara vore möjligt... För sin egen del kunde hon göra hvad som helst för pengar, men hvem hade pengar i krigstider, hvem, hvem?

"Ryssarna ä väl inte utan, de uschlingarna," halkade det oförmodadt öfver den gamlas läppar, och hennes fina gäst tryckte sig mot stolraden med en liten rysning: "Tala inte så där, Otterströmska, det är för otäcktt... Nej fy... Hon ska gå till rike Sederholm och fråga, om han vill hjälpa en dam af Noblessen, som råkat i betryck... Det kunde han väl gärna göra i krigstider... Han offrar ju så mycket för Sveaborg."

"En får väl se," utlät sig Otterströmskan betänksamt.

"Och nu ska hon titta ett tag i korten, om hon inte ser en ljusning för mig," bad den unga kvinnan. "Jag är så led vid hela lifvet och dör snart, det ska hon få se."

"Prata inte tok," tillrättavisade sierskan något kärft och grep en sliten kortlek och begynte blanda dess flottiga innehåll mot bordsskifvan med små taktmässiga rörelser som om hon slagit på trumma. Helena Reuterskjöld satt med hakan stödd mot handen och spåkvinnan lyfte den hängande underläppen för hvarje gång hon lade upp ett kort som talade ett särskildt tydligt språk. Trots de dystra tiderna skulle gulle kaptenskan snart komma på en assemblé med synnerligen riklig undfägnad, men hon fick ta sig till vara för en illasinnad herreman med onda afsikter.

"Hvad för en herreman?" utbrast den unga kvinnan häftigt med sin beslöjade röst.

Sierskan vaggade hufvudet fram och tillbaka. En som länkte visa henne ett glimmande föremål på en middagsväg... Det föremålet borde hon emellertid undvika att beröra liksom hon borde akta sig för ett

Modern och det döda barnet.

SKYMNINGEN KOMMER OCH BORT till din bädd jag smyger.

Tyst mot hvita lakan jag lutar min kind.
Hör, hur därute bland alarna flyger
iskall och härjande dödens vind. —
Vind, du har blåst
hän öfver vida ängar,
du har bärgat min sommars ensamma
skatt!

Spela ej mer
på dina vilda strängar,
gif mig ro för i natt!

Nu vill jag drömma mig in i ditt fjärran
rike,
du som log en gång mot min fattiga
blick!

Väl jag vet, att först då jag blir din like,
trår min fot den okända stig du gick.
Men i min dröm,
djupt utur smärtans dvala
löses till sist din kända, ljusa gestalt.
Se, du är här!
Skall jag väl höra dig tala?
Skall du förtro mig allt?

Mera klar än skenet af vintriga ljusen
är i sin isande glans den dräkt du bär.
Och i din blick ser jag speglas nattens
tusen

bloss ur den evigt vandrande stjärne-
här.
Barn, för din blick
löste sig lifvets gåta,
men jag ej vågar se in i dess renhets
glöd.

Den kan ej mer
le mot mig eller gråta.
Bjuder den lif eller död?

Ty ditt öga, som öppnats en gång för
oändligheten,
rymmer ej mer en lefvande jordisk vrå.
Kalla fläktar från alltet och intigheten
utur dess fjärran glans mot min tinning
slå.

Är det väl du?
Främmande är mig ditt väsen.
Bär du väl ännu det kära, det jordiska
namn?

Minns du min röst,
minns hur vi lekte bland gräsen,
minns du din ro i min famn? —

Från dina bleka, älskade läppar ljuda
ord, hvars klang mitt öra ej fatta
förmår.

Hvad kan du säga mig nu, hvad tröst
kan du bjuda
den, som ännu på smärtornas stigar
går.

— Handen du rör.
Stilla det blir i min boning.
Flyktigt strök det mig öfver panna och
kind.

Borta du är!
Ville du frid och försoning?
— Hör öfver ängarna dödens vind!

MILDRED THORBURN-BUSCK.

bref, som hämtades till henne på en aftonväg."

"Herre Jesus, Otterströmska, är hon mer än människa?" hviskade kaptenskan, nära att kväfvast, med båda händerna emot sitt bröst. "Har hon detta af sig själf eller —"

"Af mig själf? — Det står i korten," sade spåkvinnan nyktert. "Och där ser jag också att gulle kaptenskan snart får lyfta arf —"

"Hvar då? I månen?" sporde den unga kvinnan misstroget. "Säg hellre att jag hvarken har eller får tur vare sig i spel eller kärlek och är predestinerad att förtäras af ånger och grämelse."

"Jag säger hvad jag ser, jag," envisades Otterströmskan, men fru Reuterskjöld lade en af sina tunna händer på den gamlas kalla och skrupna, och spåkvinnan vände på hufvudet och öppnade sina plirande ögon: "Kära gulle barn, hon brinner ju rakt upp in-värtes."

"Visst gör jag det," nickade den vackra kvinnan. "Andra frysa och jag glöder till döds i 10 graders köld, det är den lilla skillnaden på dem och mig, ser Otterströmskan... Men nu ska hon spå mig i hand som hon gjorde, när jag var hos henne första gången... Jag tänker så ofta på hvad hon sa då, för hon ser tvärt igenom mig."

"Männe det?" undrade sibyllan.

"Ja, det gör hon," återtog fru Helena. "Och det ha inte många gjort... Inte mer än en till kan jag säga... och vet hon hvem det var?"

"Allvetande är jag väl inte —"

"Jo, det var pastor Grevillius på Sveaborg... Han påstår att jag har anlag för allt — till och med för dygden... Och det ha jag, Otterströmska... Bara det gick så fort att det svedde och brände ikring mig, kunde jag göra hvad som helst — till och med det vackraste som finns... Grevillius har rätt... Det kan vända sig till godo för mig såväl som till hvad ondt är... Men säg... När jag liksom är predestinerad till dygderna och alltid gör raka motsatsen, är ju hela skapelsen avvig... Herregud, ja... Det här begriper hon inte, Otterströmska, jag kunde fundera mig alldeles yr i mössan ibland."

"Men, gulle kaptenska —"

"Inte ska hon säga gulle till mig inte, det är inte allt guld som glimmar... Puh... säg — när det står skrifvet i min högra hand att jag är skapad att handla just på det viset som jag aldrig handlar, så betyder det väl inte så mycket hvad jag tar mig till eller inte... Det blir lika galet ändå."

"Hur vet kaptenskan det?" undrade sierskan.

"Ähjo — eftersom ingenting är som det ska vara," mumlade Helena Reuterskjöld. Hon lefde inte länge, så mycket visste hon då och gjorde sig inga illusioner, fast hon var poitrineaire... Men nu skulle Otterströmskan läsa hennes öde en gång till.

"Får väl det," sade sibyllan.

Under de minuter, som följde, tycktes suset från kaminen fylla kammaren likt det otydliga mumlet af en stämma och när spåkvinnan släppte sitt grepp kring kaptenskans handled, var hon så allvarsam att underläppen dolde både tandkött och tänder. Hvad hon sett var som själfvaste hin både i kurtis och annat... konstighet och krängel hela vägen... Många karls personer med kärvånliga blickar, men ingenting bevändt med dem i alla fall... De fjäska och de stå på tå, gulle kaptenskan kunde linda dem ikring sitt lillfinger, men när hon möter den som är karl för sin hatt, då må hon ta sig till vara, för då ä hennes fimme slagen... Och vill karlen inte veta af na, är hon såld till hin onde med hull och hår...

Helena Reuterskjöld, som suttit litet fram-

ålböjd, rätade på sig och satt rak som ett ljus på stolen: "Om han inte vill, ja... men... om han ville?"

Otterströmskan betraktade henne med hängande underläpp: Om han ville — ja, då hade gulle kaptenskan lika stora fröjder i sin egen famn som hon annars kunde få sorger — hon och många med henne... För hennes öde skulle komma att besegla tusendes, innan hon dog...

Den vackra adelsdamen tryckte fingertopparna mot tinningen: Ah, Otterströmska, hvad skulle detta betyda?... Det hade hon alltid anat... Invärtes var hon märkt som i sin högra hand... Allt pekade på en annan väg än den hon var dömd att ta... Men hvarför blef lifvet så avvigligt och hvarför var hon född till något annat än det hon föddes till? Det här hade inte mening, inte det bittersta, och allting blef så konstigt... Ack, Otterströmska, Otterströmska, hvarför gifter man sig som man gör?

"Ja, säg det," sade sierskan enstafvigt. Detta var saker, som inte direkt hörde till spådomskonsten och som hon alltså icke behöfde inlåta sig på. Dessutom var frågan för sent väckt, eftersom gulle kaptenskan bort veta hvad hon gjorde, när hon tog Reuterskjöld, men då den vackra fru Helena lämnade sin sibylla, hade hon mycket att fundera på...

I hennes ficka låg ett bref, som hon för ett par dagar sedan fått från Sprengtporten genom amiralskan Cronstedts egen höga försorg — men de underliga linjerna i hennes högra hand ville att hon låtit de svensksinnade på fästningen få en aning om att Anjala-förbundets män återigen öppnat striden emot dem och allt svenskt på Sveaborg... Eller, annorlunda uttryckt, mot Durietz och hans snille — hvars blixtar kunnat lyfta och bära henne som guden Zeus bar Europa... Hon älskade, älskade och höll så stora fröjder i sin egen famn — som hon kunde få sorger, ifall hon svek linjerna i sin högra hand och blef en annan än den hon var skapad att blifva... Men hon ville icke svika... Och så ömtålig hon var till sin hälsa, tog hon en öppen släda, när hon for hem till Lilla Oster Svartö för att ha vidderna och skymningen omkring sig och låta de första glimfarna af en tidig vinterstjärna falla ned i sitt hjärta, där ett enda namn ringde som klockorna i en kyrka, manande, oblidkeligt allvarsamt och dock fullt af ljufhet — ett enda namn, det namnet Durietz...

Vid det halft afdukade kvällsbordet i Reuterskjölds kaptensboställe satt familjens äldste, moderns vackra afbild, samma afton och såg ned i en bok. Han bar långbyxor och kort jacka och höll hufvudet — de Fresarnas fina hufvud med det mjuka, lockiga håret — böjdt öfver sidorna. "Auswahl aus des Teufels Papieren" stod det på titelbladet, och han läste det flera gånger efter hvarandra med en tilltagande känsla af att någonting i orden gaf honom en viss rätt att räknas bland de vuxna, han som förstod främmande språk och var road af saker som rörde djäfvulen. Innehållet brydde han sig emellertid inte om att studera, men det var med en förnimmelse af öfverlägsenhet han lade bort volymen och steg in i den halfskumma barnkammaren och ställde sig att se på småsyskonen, hvilka samlats omkring ett lappbylle med byxknappar till ögon och ett rödt ullgarnsstreck till mun, som den minsta af ungarna sträckte ut armarna efter och kallade "dodo".

Detta skulle visst betyda docka och familjens äldste gaf byllet en spark och frågade, hur de kunde sitta och leka med sådan lort,

medan en af de små skrek att "de ville ha sina lott i fe". Ungen såg ut som en kyckling, som nyss krupit ur ägget, och moderns vackra afbild ropade att det hette "lort" och "i fred", då dörren till förstugan öppnades och kaptenskan Reuterskjöld steg i kam-maren.

Hon såg tankfull och frånvarande ut efter sin stadsresa och gaf sig inte lång tid med barnen, men familjens äldste, som alltid varit hennes gunsling, sprang efter någonting, som han lämnade sin mamma, medan hon satt vid bordet och drack en spillkum mjölk. Det var ett bref. Pappa hade gömt det under silfverstaken framför toaletspegeln, innan han gick till sitt spelparti, och det hade legat inne i ett paket till tant Brunow i Helsingfors, men kom ifrån en major Klick, som blifvit dömd till döden i Sverige... Var det sant, mamma? Och hade den majoren blifvit en stor man i Ryssland nu?

"Ah tyst, barn," var allt hvad modern svarade, i det hon reste sig från bordet. Brevet sköt hon in vid bältet och det var först, när hon stod inne i sin sängkammare och fände ljus som hon bröt sigillet och läste dess innehåll:

Madame!

Är ha gått sedan den ödmjuke tecknaren af dessa rader hade den lyckan att stå inför den redan så strålande glansen af en fågning och ett behag, som, ehuru knappast mer än i knoppning, gjort ett outplånligt intryck på hans sinne. Vågade han hoppas att ännu vara ihågkommen, skulle ingenting kunna förliknas vid hans glädje att kanske inom några veckor på nytt få nedlägga sin hyllning inför hennes fötter med muntliga försäkringar om den trohet, hvarmed han under alla dessa år förblifvit

Hennes ödmjuke tjänare
Carl Henrik Klick.

Helena Reuterskjöld läste underskriften både en och två gånger med tankarna hos Otterströmskan och hennes morgon- och aftonvägar... Klick, Anjala-mannen, för detta major vid Nylands regemente liksom hennes förste make, hade tillskrifvit henne, kanske på uppmaning af Sprengtporten, och detta fast de icke råkats på sexton år.

Sedan den tiden hade mycket förändrats och hon gick bort och stoppade de hemfiskade pärlorna i en låda, där hon brukade lägga sina smycken och som var så godt som tom på dyrbarheter vid det här laget. Byrån stod i ett hörn bredvid fönstret, och i fönsterkarmen hade någon — hon själf kanhända — ställt Otterströmskans igelburk, hvars blotta åsyn kom henne att tänka på sin man, den länge blonde Carl Reuterskjöld, som nyligen haft en förfärlig tandvärk, men som i tiden bedårat henne med sina förälskade blåa ögon och den eleganta hållning han hade ute bland människor.

Då han satt hemma i tofflor och nattrock och svor öfver sin kindtand och läste "Auswahl aus des Teufels Papieren" var det inte riktigt detsamma. Och inte när han tillbragt natten vid spelbordet heller. Ty vid sådana tillfällen var det lagom roligt att heta kaptenskan Reuterskjöld och veta att man hade huset fullt af barn och gömmorna tomma på saker och ting, som möjligen skulle kunna omsättas i pengar... Möjligen... Ingenting var osäkrare än det... Men hon kände sig jäktad och drifven till det yttersta många gånger... och snart skulle hon lämna denna världen och dö...

Just som hon steg ur släden och satte foten på Lilla Oster Svartös jord i kväll, kände hon att hon höll på att hosta blod. Inte mycket, men alldeles tillräckligt att jaga drömmarna från färdens öfver isen på flykten

och göra allt så fullt af ångslan igen, när hon kom hem och fick se barnen... Så många barn att lämna vind för våg med en far, som kanske satte sig till spelbordet för att döfva sorgen... Visst skulle han väl sörja — lång, finborstad och tyst, med ögonen fulla af tristesse, en soupçon af pomada i håret och kortleken mellan tummen och pekfingeret... Och dagarna skulle gå, den ena lik den andra... Och barnen skulle bli stora och uppfostras i Petersburg kanske, poj-karna som pager i kadettskolan och flickorna att bli hvad modern varit, rådgifver-skor åt stora män — nej, aldrig vid ryska hovet... Deras mor lät icke locka sig från sig själf och sitt bästa, när hon nyss varit så lycklig att sitta och åka ensam därute i skymningen med så stora fröjder i sin egen famn som hon kunde få sorger, ifall hon lyssnade till allt det som — kunnat bli en sådan frestelse i fattigdomen, om hon haft längre tid att leva...

Nu ville hon sluta sitt lif och dö upprätt... Gå till rika Sederholm och be honom offra ända till yttersta skärfven i denna vanvetliga kamp mot Ryssland... Och så ville hon tala med Durietz och tjäna honom som de försvurna tjäna hvad de svurit, när hon och barnen lämnat Sveaborg...

C. S. A:s utbildningskurs för praktiskt socialt arbete.

EN KURS FÖR UTBILDNING till mera kräfvande poster inom det sociala arbetet, som Centralförbundet för socialt arbete anordnat under ett par föregående år, kommer att upprepas äfven under läsåret 1912-1913. Kursen ger en mångsidig socialhygienisk utbildning, omfattande såväl teoretiskt som praktiskt arbete, besök vid institutioner af olika slag, diskussioner och föredrag i sociala ämnen m. m. Den afser att utbilda för platser vid bostadsinspektion, fosterbarnsinspektion, vicevärdskap i arbetarbostadshus m. m. Såväl manliga som kvinnliga elever mottagas; inträdesfordringar äro kunskaper motsvarande realskoleexamen och en minimiålder af 21 år. Företräde lämnas åt dem, som äga praktisk utbildning af något slag eller föregående erfarenhet om social verksamhet. Kursen börjas den 1 okt. och avslutas omkring 1 juli. Ansökan om deltagande insändes till C. S. A:s byrå, Lästmakargatan 6, Stockholm, där prospekt rekvireras och muntliga upplysningar meddelas kl. 1-3 e. m.

Litteratur.

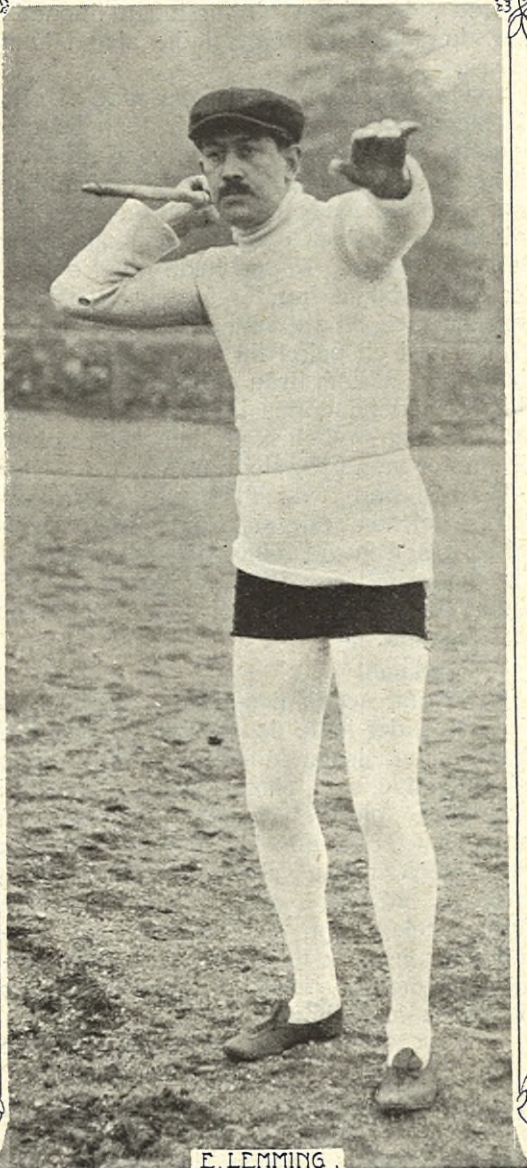
NORDISKA FÖRLAGET, DEN VALKÄNDA och energiskt ledda förlagsfirman, som först startade de nu så populära 25-öresböckerna och som alljämt, genom ett värdadt urval och en gedigen utstyrelse, hållit sig utan all jämförelse främst i ledet på detta område, har nu gått i författning om att än vidare utveckla sin verksamhet med framstående illustrationsverk och originalarbeten af svenska författare. Så utges i dagarne Chateaubriands "Atala" med Gustave Dorés världsberömda teckningar, 32 till antalet, och till ett pris, som utgör endast en 48-del af hvad den senaste svenska upplagan betingade. Vidare förberedas Dantes "Divina Commedia" med 136 helsidesplanscher af Doré samt Cervantes "Don Quijote" m. fl. Slutligen har förlaget — sedan det nu beslutat sig för utgifvandet äfven af nordiska författares verk — uppgjort kontrakt om ej mindre än ett femtital svenska originalarbeten, hvaraf en del utkomma under den närmaste tiden. Bland dessa märkas arbeten af Johan Nordling, Ernst Lundquist, Nino Runeberg, Kristofer Janson i folkning af Ellen Key, Algot Sandberg, Fredrik Nycander m. fl.

Vår Olympiatrupps träning

FÖR NÅGON TID SEDAN GAFVO VI en liten öfversikt af det arbete, som redan på nyåret och delvis inomhus igångsattes af en del af den blifvande svenska olympiatruppen, och våra läsare kunde därpå finna, huru som de svenska cyklisterna samt de hvilka hafva löpning och kast till sin specialitet i god tid börjat öfva sig för de stundande stora kraftmätningarna i Stadion.

Sedan dess har icke allt för lång tid förflutit, men därunder ha så godt som alla, hvilka skola bilda nämnda trupp, kommit i arbete. Snön har gått bort från idrottsplaner och skogar, där det ännu lyser hvitt endast i skrefvorna mot norr, vägarna ha blifvit mjuka och farbara, och öfverallt kan det därför arbetas, och arbetas också med lif och ett intresse, som tyder på — visserligen icke att vi skola segra öfver hela linjen — men att allt skall göras, som göras kan, för att vi skola nå bästa möjliga resultat, när Stadionsfäringarna blåsas in den femte juli.

Knappt hade sålunda den förnämsta fotbollsplanen i Göteborg blifvit något så när torr, förrän träningen började för utseendet af det svenska lag, som kommer att representera vårt land i Olympiska spelen. Denna idrott är ungefär tio år gammal i Sverige — om man nämligen räknar tiden från dess verkliga organiserande härstädes — och under dessa år har det arbetats energiskt och målmedvetet för denna idrotts framgång. Den har också gått framåt med stora steg, och många tusen äro de ungdomar, som numera få frisk luft, kraft och spänstighet på de många fotbollsplanerna landet runt. Skickligheten kommer emellertid icke i ett slag, och vi få naturligtvis icke vänta att vid spelen kunna mäta oss med ett sådant land som England, där fotbollspelet har hundraårig tradition med därpå följande utveckling. I Danmark har ju också denna idrott många flere år på nacken än hos oss, och näst engelsmännen torde danskarna vara de bästa fotbollsspelarna. Men sedan torde vi komma — om turen är god samt träning och uttagning bli försiklassiga. Under de senaste veckorna ha också öfningar bedrivits med stort intresse under ledning af svenska fotbollsforbundet och dess engelske tränare, mr Bunyan. Flera matcher ha spelats i Göteborg mellan lag, sammansatta af våra bästa svenska spelare, och allt tyder på att vi skola bli i stånd att sammansätta ett lag, som kommer att bli i hög grad respektabelt och starkt.

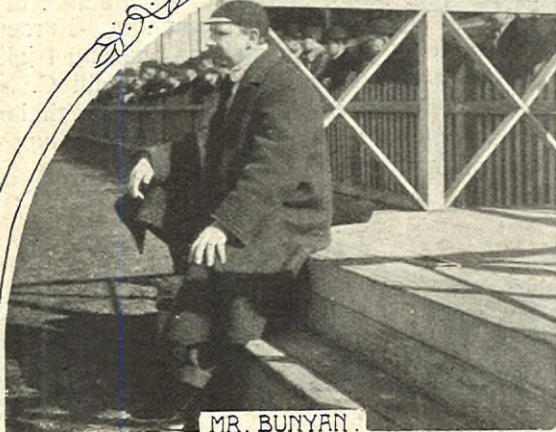
E. LEMMING.

Under tiden ha våra simmare haft sina första uttagningsstämningar i Stockholm. De höllos i Mälarbadet — som bekant Sveriges största simhall — och äfven de blefvo ganska löfresrika. I de raka hoppen segrade J. Johansson från Stockholm och hade tätt efter sig åtskilliga förträffligt skolade krafter, under det att unge Sjöberg från Malmö bland landsortsborna var den främste. I de kombinerade hoppen visade sig åter E. Adlerz vara vår bästa förmåga, men reserverna äro äfven i denna simsportgren många och förmåliga. Såsom vår främsta kortdistanssimmare dokumenterade sig åter Robert Andersson, och hvad vattenpolospelarne beträffar, skötte de sin boll på ett sätt, som bådar godt för sammansättningen af ett verkligt bra svenskt lag. De unga damerna åter jäfvade icke de förhoppningar och omdömen vi nyligen utfalade i en särskild artikel om dem.

Det är emellertid icke endast i vattnet det arbetas här i huvudstaden, utan äfven på landbacken. Den första april började i Stockholm sammandragningen af den slutliga olympiatruppen för gemensam träning under herr Hjerfbergs öfverinseende, och det var då icke endast huvudstadsborna, som infunno sig, utan en mängd af provinsernas bästa sportmän stämde då möte härstädes för att börja en tre månaders gemensam öfning. Hitt anlände då bland andra göteborgaren E. Lemming, segrare i spjutkastning vid förra Olympiska spelen Aten och London, och hvilken nu ännu en gång vill pröfva lyckan i konkurrensen om världsmästerskapet. Träningen har förlagts till Östermalms idrottsplats och skogarne däromkring, i hvilka man kan se terränglöparnes ljusa dräkter hvar förmiddag skynta mellan träden. I denna idrottsgren, i hvilken det anses, att Sverige har vissa utsikter att vinna något pris, ha redan flere täflingar hållits, hvarvid den bekante stockholmske löparen V. Nilsson framstått som en af de allra bästa. De enda, som ännu träna inomhus, äro brottare och dragkampslag, bland hvilka senare stockholmspolisens visat sig såsom det absolut främsta.

Den gemensamma truppförningen har särskildt af hr Hjerfberg förklarats vara afgörande för den form och skicklighet våra representanter skola nå, och man kan icke annat än uttrycka den förhoppningen, att detta viktiga arbete må präglas af det allvar och den vilja till framsteg och framgång som äro så nödvändiga för uppnåendet af ett verkligt godt och lysande resultat.

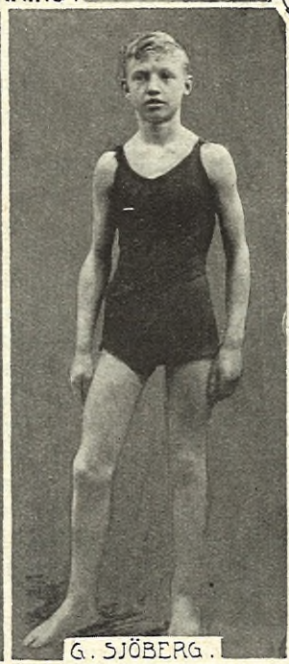
SPORTSMAN.

MR. BUNYAN.

R. ANDERSSON.

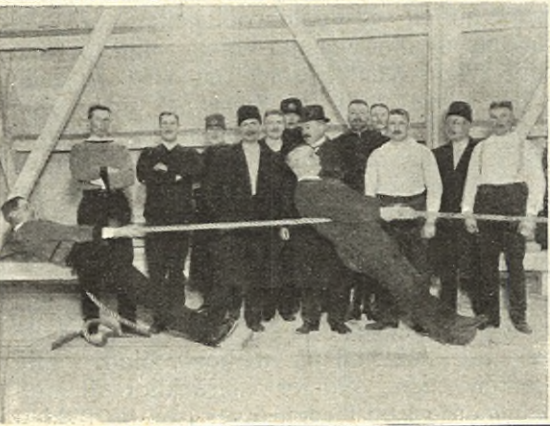
G. SJÖBERG.

W. NILSSON.

FOTBOLLSLAGET.

DRAGKAMP

VATTENPOLOLAGET

Ett besök hos Karl Hultström.

VID KORNHAMNSTORG, DAR KOPENSKAPEN BULL-
rar, luktar och lyser samt ångare, skutor och pramar
draga vattenvägen fram från Saltsjön till Mälaren och
vice versa, gifvande
affärslifvet sin sti-

mulus och författare och målare
en outtömlig molivkälla — om de
gitta begagna den — ligga ett
par ställiga trappgafvelhus, af
vilka det ena uppe omkring
takstolarne ger rum åt några ar-
tister och bland dem en ung
skulptör, Karl Hultström, om hvil-
ken den stora allmänheten ännu
inte vet så synnerligen mycket,
men som nog en dag forde kom-
ma att låta tala om sig.

Ty den unge mannen är en be-
gåfning af den sträfsamma och
entusiastiska sorten, en modern
anlagd gestaltskapare, som un-
der sjudande arbetsglädje ger lif
och poesi åt den döda
leran däruppe i sin
ateljé ofvan den gam-
la "stadens" takkrön
och skorstenar.

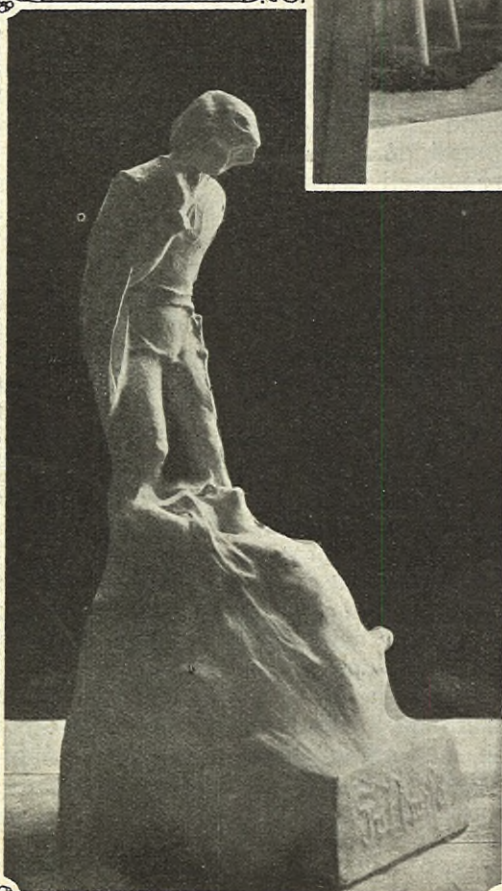
Nedtecknaren af
dessa rader letade sig
en af de senaste so-
liga aprildagarna per
hiss och spiraltrappor
väg till hans skapar-
verkstad. Den är för
öfrigt både en ateljé
och en dagligstuga;
från den föras lerhö-
gar, kavalletter, skis-
ser och skynken för-
flyttar skulptören sig
med några steg till
den senares inbjudan-
de soffhörn, där han
bland böcker och
konstverk hvilat från

mansstaden vid Runn
äger emellertid stora
förtjänster både som
tanke och komposi-
tion. Skulptören har
sökt ge form åt ett
folks befrielse ur för-
trycket i de plogdra-
gande bönderna, hvil-
kas ok lyftes från dem
genom att den i bond-
dräkt klädda gestal-
ten med svärdet af-
hugger repen. Det
besegrade våldet ka-
rakteriseras af den
liggande harnesk-
klädde mannen.

Förslaget innebär ju
ett mycket djupare in-
trängande i Engel-
brekts befrielsegär-
ning än om konstnä-
ren framställt enbart
Engelbrekt, hvars per-
sonlighet i så fall
skulle blifvit en fri
fantasiskapelse, efter-
som några porträtt af
honom ej finnas.

Ser jag mig vidare
omkring i ateljén,
utanför hvars fönster
Söder står som en
jättebonad mot den
glasklara aprilhimlen,
faller min blick på en
intagande träskulptur,
en ung page, som be-
tagen ser ned på en

Konstnären i sin ateljé

1. "FREDLOS." 2. "FOLKVISAN." 3. FLICK-
PORTRÄTT.

arbetet, kanske ibland begrundande det la-
tinska språket: ars longa vita brevis.

Konstnären höll nu på med att förstora
och hvad figurmassan beträffar koncentrera
sin skiss till ett Engelbrektsmonument i Fa-
lun, i täflan om hvilket han förut deltagit och
vunnit ampelt erkännande af bl. a. Carl Lar-
son, utan att han dock lyckats få juryn så
helt på sin sida, att hans förslag segrat.

Det kan i parentes vara lämpligt att här
betona, huru blind för de sant konstnärliga
förtjänsterna en konsibedomande jury eller
kommitté stundom kan vara i detta land.
Släktförbindelser, vänskapsförhållanden och
andra "familjära" skäl väga ofta mera än en
konstnärns idé, vore den än så rik och ori-
ginell. Men jag skall noga akta mig att ingå
på några närmare reflexioner härom.
Exemplen ligga för generande nära.

Karl Hultströms monumentförslag till den
karske frihetshjältens förhållande i bergs-

K. HULTSTRÖM: FLICKPORTRÄTT.

Något om Eleonora Duse.

DET VAR MOT SLUTET AF EN middag hos Kempinsky. Min bordsgranne hade underhållit mig först med tysk kolonialpolitik, sedan sökt bevisa sannolikheten af ordet Schnidreissers härledning från Maya-språket och så framhållit den etiska betydelsen af hinduiska änkors förbränning. Jag fann honom mångsidigt tråkig och längtade efter kaffet. Då nämner någon namnet Eleonora Duse. Inför det namnet försvinner all gråstämning — det blir fest. Jag vände mig sans façon från min granne till den, som uttalat namnet. Det var en rysk konstnär, en af dessa ryssar, hvilka förena en så underlig blandning af naivitet och civilisation, af liknöjdhet och entusiasm; just nu var han entusiast. — — — — — då hon avslutade sitt gästspel i Moskva, blef hon hylad, som endast en kvinna före henne hylats — Katarina.

Jag hade sett henne spela kväll efter kväll, sett henne älska och dö som Marguérite Gautier, sett henne kokett, tjusande, sprittande af lif som la Locandiera. I Hedda Gabler hade hon marterats under den skettfartade ensamhetskänsla hvarmed kulturen utsuger de sina. — Hur gåtfullt skiftande var hon ej som Fruen fra Havet! och hon lät oss lefva med i Rebekkas strängt konsekventa utveckling.

Hvilken plastikens fullkomlighet! Och hennes dräkter, de bildade den mest harmoniska ram till personligheten, rollen — ja, ordet roll lämpar sig knappst, ty Duse var alla dessa kvinnor och de fårar Marguérite torkade bort med de röda rosorna voro verkliga fårar och hennes Marguérite var den kvinna som dog därför att hennes hjärta lidit så oändligt — och Eleonora Duses Marguérite dog, dog.

Allt, hvad hon gifvit oss på scenen har hon känt, lifvets och dödens extas. Alla de känslonyanser en sådan kvinna erfarit på en kväll skulle kunna utminuteras på en vanlig kvinnas hela lifstid och — där skulle ändå blifva öfverskott. Att icke det fysiska materialet blir förtärdt af denna gudomliga eld!

Han tysnade, sökte efter ord för att nägorlunda uttrycka, hvad han kände. Man märkte huru fattiga, han tyckte dem vara. "Jag hör en symfoni och betages, men orden fattas. — Duse ger alla symfoniers symfoni — med text till. — Gabriele d'Annunzios skönhetsdyrkan är nervöst sensuell och kylligt medelbar och man känner honom alltid som den raffinerade iscensättaren, poseuren,

ur djupet sig höjande kvinnogestalt. Gruppen kallas "Folkvisan" och dess lyriska karaktär är påfallande. En annan skulptur, den på hästen ridande mannen, benämner konstnären "Fredlös", och det fantastiska linjespelet, som blåsten framkallar i mantelns veck och hästens böljande svans, skänker ovillkorligen något af mörk hedstämning och ödslighet åt kompositionen.

Det är för öfrigt mycket att se i den lilla ateljén: förträffliga porträttbyster, distinkta i uppfattning och formgifning, af kända personligheter, äfven talangfulla teckningar och målningar, ty Karl Hultström har arbetat mycket med pensel och ritsstift, innan han slog sig på den plastiska konsten, och han gör det fortfarande.

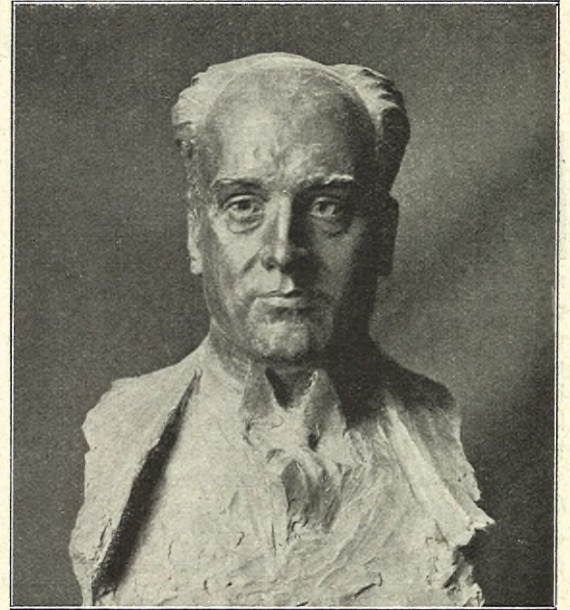
Innan vi skiljas för han mig upp på en stige till sin tornkammare ofvanpå ateljén. Vi stå som uppe vid linsen i ett fyrtorn och rundt om oss är hafvet — storstadens brusande haf, och den unge konstnären låter blicken segerstrålade glida ut öfver husmassorna, ut öfver världen, som om han såg framgången vänta honom därborta. Och det gör den otvivelaktigt. Begåfning och arbete i förening äro osvikliga häfstänger.

E. H—N.

.....
dekadenten par excellence. Har ej Eleonora Duse närt hans kvinnogestalter med sitt genis spontana lifaktighet, med sitt väsens ursprunglighet, hölj i teknikens fulländning!" — En tysk litteraturkritiker ville tillåta sig protestera, men ingen tog notis därom.

"Hur var denna kvinna utom scenen? Så jag undrat häröfver. Man hörde så föga om henne, blott att hon utöfvade stor välgörenhet, förde ett tillbakadraget lif och älskade ensamheten. Kan lifvet sedan vi lärt känna det, ha något annat mål än det, att förbli fri och vara allena, lär hon ju ha yttat."

Vi hade slutat kaffet, men sultit ännu kvar. Ryssen satt och betraktade cigarrettrökens blå spiraler och puffade då och då ut små ringar, som han lät gå genom hvarandra. "Jag reste ett år i grekiska arkipelagen, reste från plats till plats, förgäfves sökande efter lugn och ro. Så hörde jag omtalas en klippö, å hvars enda hotell kejsarinnan Elisabeth af Österrike då och då lär ha dragit sig undan. Det borgade för stället lugn och jag begaf mig dit. En Böcklinsk ö med cypresser och rosor, en drömvärld för sig. En kväll, luften var varm och fylld af blomsterdof. På Greklands dunkelblå himmel vinkade stjärnorna hemlighetsfullt, lockande, man längtade komma dem närmare, mycket nära. Jag hade betraktat dem från hotellets terrass, men de halfhviskande samtalen där störde mig och jag beslöt mig för att gå upp på loggians tak. Dörren till stora trappuppgången var låst, men jag hade på andra sidan hotellet gifvit akt på en vindeltrappa, hvilken troligen ledde dit. Riktigt! Jag gick långsamt och tyst för att ej störa natten. Uppkommen, stod jag mera andaktsfull än någonsin i en moské under glansen från myriader världar. Inget annat ljud trängde dit upp än Egeiska hafvets böljeslag mot klipporna. Jag trodde mig vara ensam bland stjärnor. Så småningom fick jag dock en förnimmelse som af icke ensamhet, jag uppfattade det ej med de yttre sinnena, det var som en fläkt från själ till själ. Jag ser mig omkring. I stjärneskymningen kunde jag svagt skönja konturerna af en kvinnogestalt, tillbakalutad i en låg hvilstol. Ansiktet var höjdt, händerna hvilade mot stolens karmar. Hon satt alldeles stilla och hade synbarligen ej märkt någon främmandes närvaro. Jag såg och såg. Kände jag denna böljiga, i svart inhöljda ge-

K. HULTSTRÖM: SKÅDESPELAREN O. TEXTORIUS.

stalt, den var mig bekant och dock ej. Jag erfor en underlig mystisk charm i att vara där, obemärkt i denna kvinnas närhet och på samma gång tycktes det mig som profanation af något det allra heligaste. Jag måste aflägsna mig, dröjande motvilligt, måste. Hvad tvang mig här till? Hvem var hon? Och hvarför kunde jag ej förmå mig att fråga värden när jag kom ner; och det kändes rent af som en indiskretion då jag följande morgon sporde honom i en påtaget likgillig ton, hvem möjligen den dam kunde vara, som suttit där uppe i går kväll. Den höflige värden såg ett ögonblick på mig, svarade så lågmält och högtidligt: "Signora Eleonora Duse", tilläggande "men hon önskar vara inkognito och — ostörd" —

Ja, jag förstod. Samma dag kallade mig ett bref från ön. Före afresan utvalde jag några svarta iris och sände dem till hotellet med anhållan till värden att de måtte läggas bredvid hvilstolen på loggians tak."

På hemvägen efter middagen hade jag sällskap med ryssen. "Jag såg att ni intresserar er för Duse, det tröttrar er kanske därför ej ifall jag omtalar ännu en liten episod — den sista gång jag sett henne." — "Tröttrar!!" — "Ni känner ju St. Gilles? Härligt, inte sant, ser det ej ut som ett månlandskap med dessa kägelformiga ödsliga sandkullar? Där såg jag Eleonora Duse. Minns ni de brokiga seglen? Såg ni dem om mornarna, då båtarna vid högvaften som i procession långsamt gå ut ur hamnen och försvinna i morgondiset! Vi ryssar äro så lata, som ni vet, men en morgon hade jag stigit upp kl. 3 för att se det. Där var bestämdt ett par hundra båtar. Då de kommit ut ur hamnen gick jag vidare, förbi alla villorna, förbi det gamla klostret, det murgrönsklädda med de hvita liljorna och så var jag nere på stranden. Ni mins hur sandkullarna sträcka ut sig milvis, ändlöst. Som en eldglob gick solen upp bakom de bleka kullarna, förgyllde fiskarbåtarnas segel, böljorna fångade dess glans i sitt blåhvita skum. Uppe på en kulle satt hon. Hon var insvept i sobel, men hufvudet var bart, det svarta håret var tillbakastruket, lämnande den höga pannan fri. Hon stödde hufvudet i händerna. Så orörlig hon satt. Öfver det själfulla allvarliga ansiktet låg ett stort lugn och kring munnen var nästan som en aning om hennes underbara, obeskrifliga leende, och ögonen, ack, dessa ögon, man aldrig glömmet, de blickade ut öfver stranden, hafvet — ut i oändligheten. Solen göt som en gloria omkring henne — så minns jag Eleonora Duse."

ERIKA JONN.

Klockarens Joel.

Berättelse för Idun af
MARIKA STJERNSTEDT.

(Forts.)

NGEN AF HENNES EGNA BE-
kanla bjöds, men de som
kommo cyklande eller prome-
nerande af en händelse höllos
naturligtvis kvar, och mer än en
stannade då i flera dagar. Det blef på
detta sätt en liflig och verksam sommar och
Agda sade till Joel, att hon unnade andra
roa sig en smula, fastän hon måste föra ett
så tråkigt lif själf.

Detta sade hon till honom med det bleka
och onda ansikte han oftast såg; men när
andra voro närvarande, smålog hon som förr
i världen, skämtade med honom, ja, dansade
till och med som förr för honom i sina för-
skräckliga bjärta klänningar och uppmanade
honom att äta, dricka och vara lycklig. Joel
hörde, Joel såg, och inom honom vaknade
misstroendet och fasan för människor och
växte hemligen till.

När hösten kom och de stora orangerierna
voro färdiga, städslade Agda en utlärard träd-
gårdsmästare och tre drängar. De fingo gå in
på kontoret, där Joel satt, och skulle göra
närmare upp med honom. Agda stod där
och såg på honom med sina svarta ögon:

— Nå, sade hon, det där förstår du väl
bättre än jag, Joel! Tala, du!

Men mannen sade:

— Det är i alla fall bäst det blir du, som
ger mäster order — och gick därpå ut.

Agda gaf följaktligen order. Träd-
gården skulle arbetas upp till en stor
handelsträdgård; procent på förtjänsten lof-
vade hon trädgårdsmästaren. Gick allt som
det skulle, kunde man sedermera taga ele-
ver och hålla skola. — Hela vindsvåningen
står oinredd, sade hon, och kan inrättas till
elevrum. Det blir riktigt trefligt.

Nu hade Joel och Agda varit gifta i ett år
och Agda ställde till en fest för att fira detta.
Nu hade det icke bjudits folk på ett halfår,
sade hon, nu hade hon rättat sig så länge ef-
ter Joel, att det var hans tur att rätta sig ef-
ter henne. Agda hade tänkt, att det skulle
bli bal. Agdas hela familj och alla vänner
bjödos, och Agdas far, gästgifvaren, som
från en skrällande krögare i det allmänna
medvetandet nu avancerat till en gladlynt
och sympatisk källarmästare, skulle stå för
det hela. Till gengäld bad Agda mannen in-
lösa ett par af svärfars värsta växlar, utan
hvilket han skulle fått gå från värdshuset;
men alla hans skulder betalade man ej, sade
hon. Det var bättre han var en smula be-
roende och höll sig höflig. Joel jakade och
betalade som hon begärt.

Men medan balen pågick som bäst,
satte Joel sig i sängkammaren och gick
med papper och penna i hand igenom
sin ställning. Det var inte litet pen-
gar han ärfvt, och de hade ej blifvit
oklokt använda i det hela. Agda slog
på stort, men hon vanskötte ej. Gaf hon
med ena handen, tog hon igen med den an-
dra. Skogsförsäljningen betalade alla extra
utgifter och mer därtill, och när skogen var
slut, skulle trädgård och ladugård börja bära
sig. I höst kom ny rättare, utlärard från skolor,
ny ladugårdsförman, och man köpte kreatur
af högmjölkkande ras. Inte något slarf från
torparnes sida tolererades vidare, hvartenda
dagsverke skulle drifvas in. Inte något
själfsväld från staffolkets sida, en extra liter
mjölk hit eller dit, innan man visste
ordet af, en potatistäppa, om hvilken
inte stod ett ord i kontrakten. Nej!

Agda klöf upp bostäderna, så att den,
som haft två rum, fick bara ett, och det var
ju nödvändigt, sedan nu alla trädgårdsmäs-
tarne anställdes. Fattighjonerna bådades fram
och skulle göra någon nytta för hvad de er-
höll. Det skulle bli skick och ordning på
gården och välstånd i hemmet; detta genom-
förde Agda, och hon berömdes också vida.
Det sades att man icke väntat något så duk-
ligt af henne och att hon öfverraskat många.
Joel suckade tungt och lade undan sina pap-
per.

Från salen hörde han dansmusiken och
alla dessa uppspelta röster, rop, skraff och
roligheter. Men hans hufvud värkte, och
han tyckte det nu varit en enda värk sedan
år och mera tillbaka. Han vadade i något
plågsamt och orent, som steg och steg om-
kring honom och allt mer förkväde honom.
Och nu älskade han icke Agda heller, nu
skälfde han icke när hon kom in, längtade
han icke mer efter att betrakta hennes an-
sikte och röra vid henne med sina händer.
Också detta, som förut uppvägt så mycket
annat, hade det plågsamma och orena små-
ningom drifvit bort. Nu fruktade han Agda.
Han låg vaken timtals om nätterna och låt-
sade sofva, och han kände, att hon lurade
i mörkret för att upptäcka om han verkligen
sof. Det var som om hon kunnat göra det i
själfva sin sömn. Och glömde han sig en
stund och andades vanligt, kunde han plöts-
ligt höra hennes klara röst ur tystnaden:

— Är du vaken, Joel?

Hvarför är du vaken?

Ligger du och tänker ondt om mig?

Bry dig inte om det, Joel, för jag läser alla
dina tankar!

Eller ligger du och funderar på hvarför du
inte är som annat folk? Du börjar nog be-
gripa att du inte är riktigt klok, inte riktigt,
riktigt klok!!

En ofäck tanke, inte sant? Men om du
bara sköter dig, så ska jag tåga och du ska
få vara i fred. Joel, hvarför svarar du in-
genting?

På det sättet talade hon, med korta pauser
emellan satserna, och Joel fann det förfärligt
att höra denna klarvakna röst midt i nattens
tystnad och ogenomträngliga mörker.

— Kom! sade hon och sträckte sina ar-
mar emot honom. Vill du sofva hos mig?

Och så var hon öfver honom med sina
varma händer, sin varma andedräkt, lukten
af sitt svarta upplösta hår — och alljämt
detta ogenomträngliga mörker omkring dem.

— Ser du, Joel, sade hon, det förstår hvem
som helst, att utan mig skulle ingenting här
på gården gå rätt till. Det finns inte en barn-
unge, som skulle falla på idén att fråga dig
om den enklaste sak. Försök att begripa
hvem du är, och var tacksam mot din Agda!
Är du inte lycklig, Joel, hviskade hon i hans
öra. Tror du inte det finns många som skulle
afundas dig!

V.

Denna tanke att väcka andras afund före-
föll honom besynnerlig och småningom van-
vetlig. Men detta var ett talesätt, till hvilket
Agda gärna återkom.

— Nu må tro, de pratar hemma i byn! sade
hon, när festen var förbi; och hon telefona-
rade bekantskapskretsen rundt för att få
höra hvad som sagts. De som icke varit
bjudna voro långa i ansiktet, men de andra
pöste. Ville man bara vara artig mot henne,
kunde man bli bjuden en annan gång, sade
hon: Jag är inte den, som missunnar!

Men artig skulle man vara.

Joel åhörde sin hustrus telefonsamtal. Nu-
mera tog hon ingen notis om, att han fanns

i rummet, hon blottade obesväradt sina tan-
kar och hela sitt sätt att se, och han lyss-
nade och lärde.

Bland grannarna hade hon gjort en del be-
kantskaper, och dem gällde det att öfver-
trumfa. Agda jublade, när det lyckats henne
förmå prostgårdens bepröfvade kusk att an-
taga tjänst hos henne mot högre lön. I sin
nya kalesch åkte hon på visitt till prostens,
och nya kusken körde. Hon bjöds kvar på
middag, och när hon kom hem, kritiserade
hon maten och bjöd veckan därefter på en
mycket bättre middag. Åt dylikt glädde
Agda sig mer än åt något annat och det
föreföll Joel, att sådan hon var, så voro alla
människor, sedan han numera blott fått ögo-
nen öppna för det; endast att de visade det
mer eller mindre oförtäckt. Men det hjälpte
ej, att de dolde sig. Han blef i all tysthet
skicklig i att läsa ut tankarna; hvar och en
fick inför honom icke bara sitt vanliga an-
sikte utan många andra. Se, där såg han
fåfångans drag, nu afundens, nu hånets, nu
kryperiets, nu den elaka triumfens. De
kunde narra hvarandra, men icke honom.

Hvad de tänkte om honom själf, såg han
också: Stackars tok! Litet vurmig. Enfal-
dig. Beskedlig! Att du låter leda dig så
vid näsan! Jag vet nog hvad jag skulle göra
om jag vore du! — Men öfver det hela låg
artigheten och öfverslätade så godt den
kunde, ty han var ju den rike egendomsäga-
ren, han kunde ju skriva sitt namn på en
växel, kunde lämna ett litet ficklån, om man
bara klappade honom på axeln och sade, att
man innerst skulle önska att få föra just
hans tillvaro och alltid drömt därom: så
idylliskt, så naturligt, så sundt, i naturens
sköte!

Ack ni, tänkte Joel, era stackars stackare!
Så mycket onödiga ord! — Och han skref
på växlarna och beviljade ficklånen och
drog sig sedan tillbaka, endast traktande
efter frid och fred. Men när han var utom
hörhåll och synhåll, knackade Agda sig med
pekfingret på pannan med betydelsefull
uppsyn:

— Han blir alltmer konstig och svärmo-
dig, sade hon och suckade: Det är tungt att
vara en sådan mans hustru, minsann!

Ja, Joel blef svärmodig. Han hade icke
mer satt foten i föräldrahemmet sedan det
första misslyckade försöket, och icke heller
andra besökte han. Hustrun fick fara en-
sam på sina visiter. Småningom upphäufdes
det hon kallat isoleringen, och tidt och fört
bjödos åter främmande liksom första ti-
den. Joel gick ut och ströfvade dagen
lång i den afskalade skogen. På kväl-
len gick han osedd in och lade sig
långt innan någon tänkte på att bryta upp,
men sofva fick han ju icke, då ljudet af stöj
och sång trängde in från de öfriga rummen.
Han låg med ögonen i taket funderande,
malande och malande på en enda plan.
När Agda kom in, låtsade han sofva djupt,
och nu hade han nått sådan färdighet däri,
att han verkligen kunde vilseleda henne.
Ibland hände visserligen, att hon retades af
hans sömn och skakade honom för att få
honom vaken, ty hon kunde ej tåla se så-
dan slöhet, sådan försoffning, sade hon.

— Hör på mig! skrek hon. Och så be-
rättade hon hvad som händt den dagen och
hvad alla sagt, och Joel såg för sig alla an-
sikterna: fåfångans, kryperiets, hånets, elak-
hetens. Icke till nytta, icke till glädje hade ett
enda ord fallit — hvad han kunde förstå. Men
artighet och glädthet hade dolt det som
inte skulle märkas och ingen hade uppbragt
vänt sig ifrån den andra.

(Forts.)

Wettergren's
BARN-
KONFEKTION

**BÄSTA SNITT
OMSORGSFULLASTE ARBETE
PRIMA TYGER & TILLBEHÖR
ERHÅLLAS I DE FLESTA
BARNBEKLÄDNADSAFFÄRER I RIKET**

OFVANSTÅENDE FABRIKAT
finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser
hos
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

**Hafre-
Gryn
och
Hafre-
Mjöl**

Gyllenhammar

**Gif barn den bästa näring och de växa
upp till friska människor.**

**Gif vuxna den bästa näring och de
förbli friska till sena ålderdomen.**

1½ msk. smör (30 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), spadet af jordärtskockorna, 1 lit. efterbuljong, 2-3 äggulor, salt, hvitpeppar.

Beredning: Jordärtskockorna sköljas väl och skrapas, helst under rinnande vatten. De formas runda och läggs i ättikblandadt vatten (1 msk. ättika, 1 lit. vatten) för att ej bli mörka. Efter 1 tim. påsättas de i kokande saltadt vatten och få koka tills de äro mjuka, då de läggs i soppskålen, spadet, som bör utgöra ½ lit., tillvaratages. Smör och mjöl fräsas 2 min., jordärtskockspadet och buljongen spådas på och soppan får koka 5 min. hvarefter den afsmakas med kryddorna och de uppvispade äggulorna tillsättas. Soppan hålles öfver jordärtskockorna och serveras med ostkrutong.

Gädda à-la-Homburg (f. 6 pers.). 1 gädda på 1½ kg. 1 msk. salt (15 gr.), 2 msk. smält smör (40 gr.), 1 äggula, 2 msk. rifven ost, 2 msk. stötta skorpor.

Till stekning: 2 msk. smör (40 gr.), 1 kula kräftsmör (10 gr.), 3 del. tjock grädde.

Beredning: Gäddan fjällas ej, rensas, skäres i filéer och ryggen jämte alla småben borttagas. Filéerna gnidas in med saltet och få ligga 1 tim. hvarefter de torkas med en fiskhandduk, penslas på båda sidor med det smälta smöret, blandadt med den uppvispade äggulan, och beströs med de stötta skorpona och den rifna osten. En långpanna smörjes med en del af det kalla smöret på så stor fläck filéerna upptaga, dessa läggs i med ytersidan upp och beläggas med resten af smöret, fördeladt i små flockar. Kräftsmöret skiras, blandas med den tjocka grädden och därmed begyutes fisken. Den stekes i varm ugn omkr. 20 min. och öses ofta öfver med såsen. Den lägges upp på varmt fat, såsen i pannan vispas upp med 2 del. grädde, om så önskas, och hålles öfver fisken. Garneras med persilja och serveras med pressad potatis. Kan äfven med fördel serveras med champinjonsås, men då tillsättes ej såsen i pannan med någon grädde.

Kalkon stekt i ugn (f. 10-12 pers.). 1 kalkontupp på omkr. 5 kg. 1 msk. salt (15 gr.), ¼ tsk. hvitpeppar, 1½ hg. späck, i en skifva, 3 msk. smör (60 gr.), 1 lit. buljong.

Beredning: Kalkonen plockas genast den är slaktad och får därefter hänga några dagar, så att köttet blir märt. Den urtages, sköljes, torkas med en duk, gnides in- och utvändigt med en blandning af salt och peppar, uppsättes och bröstet beläggas med en stor späcksrifva, som fastbindes med fint segelgarn. En långpanna smörjes med smör på så stor fläck fågeln upptar, fågeln lägges därpå med bröstet upp. Kråset ilägges och hälften af buljongen spådes på. Kalkonen insättes i varm ugn och får steka, tills den är mör, eller omkring 2-3 tim., hvarunder den öses öfver omkr. hvar 10:de min. och spådes, när så behöfves. Blir fågeln för brun, beläggas den med smörbestruket papper. Köttskyn silas, skummas, kokas ihop, afsmakas och serveras som sky eller afredd sås. Kalkonen skäres vackert, upplägges på varmt fat, så att den ser hel ut, garneras med salad, persilja och brynt potatis. Serveras med grönsalad och syltiga salader.

Glacepudding (f. 6 pers.). 2 del. tunn grädde, 1 stång vanilj, 4 äggulor, 1 hg. socker, 50 gr. biskvier, 10 rånklar eller päron, 5 del. extra tjock grädde.

Beredning: Den tunna grädden kokas upp med vaniljstången och får stå öfvertäckt 20 min. för att draga. Äggulorna röras med sockret, i en kastrull, 15 min., grädden tillsättes under vispning och krämen får under fortsatt vispning sjuda öfver elden, tills den är tjock och pösig. Krämen upphålles och vispas tills den är kall. Biskvierna stötas fint, frukten får afrinna, klyfves och urkärnas. Grädden vispas till hårdt skum och nedröres försiktigt i krämen. I en vattenköld och sockerbestrodd glaceform lägges krämen, de stötta biskvierna och frukten hvarfals. Det första och sista hvarvet skall vara kräm. Puddingen fryses som vanlig glace.

Rödvinskräm (f. 6 pers.). 2 del. rödvin, 1½ del. strösocker (128 gr.), 5 äggulor, skal och saft af ½ citron, 1 msk. rödt vinbärs- eller krusbärsgele.

Beredning: Alla ingredienserna blandas i en kastrull och vispas, tills sockret smält, då kastrullen flyttas öfver elden och krämen får under kraftig vispning sjuda, tills den är riktigt tjock. Krämen vispas därefter, tills den är kall, då den upphålles i kompottskål och serveras med biskvier eller mandelspån.

Gräddmunkar (omkr. 30 st.). 5 del. tjock grädde, 1 tsk. socker (5 gr.), omkr. 160 gr. mjöl, 1 del. vatten.

Till munkpannan: 1 msk. smör (20 gr.).

Beredning: Grädden vispas med sockret till hårdt skum. Mjålet siktas och tillsättes tillika med vattnet, litet i sänder, och smeten får stå 1 tim. på kallt ställe, för att mjålet skall svälla. Smöret smältes i vattenbad, munkpannan upphettas långsamt, tills den är het, penslas med smöret, 1½ msk. af smeten lägges, och munkarna gräddas vackert gulbruna på båda sidor (vändas med gaffel). Uppläggs på tårt-papper på tårtskål och serveras varma med sylt, som efterträtt, eller till kaffe eller te.

**Specialkatalog öfver Dam-
utstyrselar och Linnevaror**

nu utkommen och sändes
på begäran franko.

A.-B. NORDISKA KOMPANIET,
STUREPLAN. STOCKHOLM.

**En angenäm bekant-
skap** gör den som första gången använder F. Paulis Ovicula (ägg) tvål. Finnar och utslag försvinna och hud och hy blir ungdomligt frische vid daglig användning af F. Paulis Ovicula tvål.

Världsberömda.
SINGER C.O.
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filiales
i alla större städer.

DE BILDADE HEMMENS
utsökta frukostdryck:
Van Houtens Cacao
SPORTSMANNENS,
barnens, de gamlas dryck
par excellence.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 14-20 APRIL 1912.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; fransk biffstek med maitre-d'hotel-smör; mjölk; kaffe eller te med hafrekäxl. Middag: Afredd buljong med jordärtskockor; gädda à-la Homburg med champinjonsås och pressad potatis; kalkon stekt i ugn med grönsalad; glacepudding.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; uppvärmd kalkon (rester från söndag) med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Gratin på buljongskött; rabarbersoppa med skorpor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; glödstekt sill med potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Fyllt refbenspall med potatis; rödvinskräm.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; kallt refbenspall med potatisbullar och lingon; mjölk; kaffe eller te. Middag: Pensionatpuré med stekt bröd; kromgädda med smör, pepparrot och potatis.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; fiskstufning i snäckor; mjölk; kaffe eller te. Middag: Arter med fläsk; gräddmunkar med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; omelett med stufvad kalfnjure; mjölk; kaffe eller te. Middag: Dillkött på får med potatis; rabarberkräm med mjölk.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; gratin på sill; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtpuré med stekt bröd; köttpudding med makaroner.

RECEPT:

Fransk biffstek med maitre-d'hotel-smör (f. 6 pers.). 750 gr. benfri svinhare, 1 liten msk. salt, ½ tsk. hvitpeppar, 3 msk. smör (60 gr.). Maitre-d'hotel-smör: 1 hg. smör 2 tsk. finhackad persilja, 1 tsk. citronsaft.

Till garnering: Fransk potatis, persilja.

Beredning: Köttet torkas med en duk, urviden i hett vatten, skäres i 1 cm. tjocka skifvor, hvilka bultas på båda sidor och beströs med salt och peppar. En stekpanna upphettas långsamt, smöret brynes däri, biffarna läggs i och stekas öfver hastig eld samt uppläggs på varmt serveringsfat. Pannan vispas ur med litet kokande buljong eller vatten och såsen hålles öfver biffarna. På hvarje biff lägges en liten skifva maitre-d'hotel-smör. Anrättningen garneras med potatis, kokt i flottyr, samt persilja och serveras som frukosträtt.

Afredd buljong med jordärtskockor (f. 6 pers.). 1 lit. jordärtskockor, ½ lit. vatten, 1 tsk. salt,

**Köp Schweizer
Foulard-
Siden**

Begär prof på våra nyheter för våren och sommaren till klädningar och blusar: Foulards, Voile, Crêpe de Chine, Rayés, Eolienne, Mousseline 120 cm. bredt, från 95 öre metern, i svart, hvitt, enfärgadt och kulört, äfvensom broderade blusar och klädningar i batist, ylle, lärft och siden.

Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt till privatpersoner porto- och tullfritt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 4 (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

BÄST
ÄR

**EKSTROMS
JÄSTMJÖL**
ÖREBRO KEM-TEKN.-FABRIK.

**A.C. SVENSSONS
KNÄCKEBRÖDSBAGERI
GÖTEBORG SVERIGE**

Äkta Göteborgs-
Knäckebröd.
Hygienkontrollant:
Dr. G. Hjort
af Ornäs.
Tel.: 11 & 929.

Bästa
järnmedel
utmärkt
styrkande
Föreskrif-
ves af
många
läkare.

Ferrin
Apoteket Lejonet, Malmö.
Finnes äfven i form af
Tabletter.
Fås på apoteken.
Prenumerera på Barngarderoben!

Fyrtornets

RADHE
Ansjovis i Ostronsås
Erkändt bästa inläggning.
För finsmakare!

**Sockerkakor bakade i
hemmen**

**Lagermans
Bakpulver
Tomten**

hvarigenom de med liten öfning bli lätta, delikata och porösa.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER

Rikhaltiga variationer. Begär prisk.
Tidaholms Bruk, Tidaholm.
Kungl. Hofleverantör.
Försäljningsmagasin: Mästersamuelsgatan 38, STOCKHOLM.

18,092,750 kr. skola utlottas å 1889 års Stockholms Teater-premie-obligationer. Dragning den 1 maj och är högsta vinsten

15,000 kr.

För endast kr. 1:50

erhålls kontrakt med ensam vinsträtt å en obligation; för kr. 5:— å fyra st. o. för kr. 10:— å tio obligationer, portofritt. Dragningslista gratis. Beställningar insändas till **Obligationskontoret, Stora Nygatan 27, Malmö.**

Linneväfnader

från Gestriklands Linneväfveri, Gefle, äro erkänt förstklassiga. **Gynna våra ombud!** Katalog mot 20 öres porto. **Gestriklands Linneväfveri, GEFLE.**

Castoriaväl gör tvätten snövit. Ingen borstning eller gnidning. Absolut fri från skadliga ämnen. Kläderna hålla dubbelt så länge. 4 tvålar för kr. 1:30. Kölnelagret, 24 Smålandsg., Sthlm. Prospekt franko.

»SVERIGES VAL» bör ligga hvarje medborgare om hjärtat. Under medverkan af ett 50-tal utmärkta skriftställare vill »Sveriges Vål» med väckande artiklar, skisser, dikter, berättelser m. m., verka för nationell samling och vara ledande organ för svensk ungdom och ungdomsföreningar. (Redaktör Knut Hallonstén.) Tidningen grundades 1906 af Teodor Holmberg och fru Cecilia Bååth-Holmberg, som fortfarande stöjda densamma. Kostar för helt år endast 2 kr. 50 öre. Nytt kvartal. Ett kvartal: 85 öre.

Blommor från Mälardalen.

Insänd nu eller hvilken årstid som helst till Trädskolan, Enköping, 1 krona eller mera i frimärken eller postanvisning, så erhålles omg. en kartong friska blommor och grönt. Passande till namns- och födelsedagar. Gifvarens vitkort kan biläggas.

Annonsera i Idun!

Med »lycka till» nu önskande Och mina frågor slutande, Jag tecknar nu

Din Rutan D.

SAMMANSKJUTNINGSGUPPGIFT.

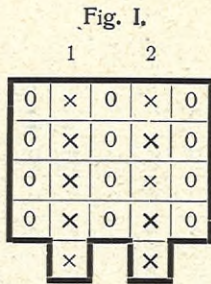
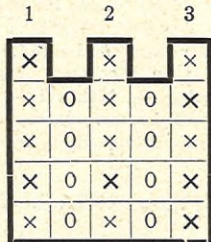

Fig. II.

2 a, 2 e, 1 g, 1 i, 2 l, 1 m skola inpassas i de med kors angifna rutorna i figuren I, uppfirnar räknadt, och skola då gifva namnen på en ö och en stad i Nederländerna. I figuren II ingå 1 a, 1 b, 1 d, 1 e, 1 i, 3 l, 1 n, 1 o, 1 r, 2 s, 1 u, 1 å, hvilka gifva namnen på en stad i Sverige, ett land i Afrika och en stad i Frankrike, när de uppfirnar—nedåt räknadt, inpassas i de med kors angifna rutraderna.

Man tänker sig sedan de båda figurerna hopskjutna, så att de bilda blott en, och, ifall den rätta lösningen är funnen, skola de bokstäver som infalla i den genom sammanslagningen uppkomna nya raden, bilda namnet på en europeisk stad.

Mirza.

ANAGRAM.

Omkasta bokstäverna i hvar och ett af nedanstående 9 ord, så att lika många djurnamn bildas. Är den rätta lösningen funnen, bilda de nya ordens begynnelsebokstäver namnet på ett tionde djur.

- Ge Jop apa!
- Hör Aron?
- Po eldar.
- Kala.
- Kreno.
- Se slaf!
- Lona Tip.
- Kära.
- Tig Neg!

GÅTA.

Dnrntrflgtdnng

Vid ofvanstående gåta gäller det, att genom ifyllandet af vokaler och afpassande af mellanrum bilda en sats. Anna H—m.

Det är icke likgiltigt hvad slags hafregröt man äter.

För att man icke skall tröttna på att dagligen äta denna hälsosamma rätt, gäller det att få den sådan att man icke tröttnar på den.

Koka gröten under 3 minuter med vatten, icke med mjölk. Tillsätt salt och socker efter smak, eventuellt äfven något smör. Serveras med socker och kall mjölk.

AXA hafregryn äro utan öfverdrift erkända såsom varande världens finaste hafregryn.

De äro de näringsrikaste (se officiella analyser). Detta därför att till AXA användes den allra finaste, bästa och mest välbergade hafre som kan erhållas på världsmarknaden. Genom den speciella prepareringsmetoden bibehålles den för AXA så betecknande fina naturliga hafrearomen. Dessutom blifva de äfven torrare, hvilket gör att de utan att taga skada kunna längre förvaras än gryn i allmänhet. På grund härf måste mera vatten tillsättas AXA vid kokningen. Härigenom erhålles gifvetvis mera gröt.

Med hvarje originalpaket AXA medföljer recept för tillagning af 17 olika hafreätter.

SVENSKA KURORTFÖRENINGEN.

Adolfsberg, Brunn- och Badanstalt, 1 Juni—31 Augusti. Inlandsnatur, barr- och löfskog. Billiga lefnadskostnader. Läkare: *Eman. Larsson,* Örebro.

Bie Vattenkuranstalt. Kneippbad. Skogs-luft. Enkel och sträng lefnadsordning. Läkare: *Astley Levin,* Sthlm.

Borg Kneippbad. Sommar- och vinterkurort. Alla slags bad, kneippkur, solbad. Företrädesvis beh.: Gikt, reumatism, artroskleros, nervsjukdomar. Läk.: *W. Bergwall.*

Borgholm Kurort och hafsbad med syd-ländskt öklimat. Utmärkta bad. Tidsenlig utrustning. Vål fungerande vatten- och kloakledning. Läkare: *J. O. A. Bergqvist,* 38 Linnég., Sthlm.

Båstads Hafsbad o. Kuranstalt 1 juni—1 sept. Mildt, hämt klimat, härligt läge, en af västkustens naturköstaste badorter. Läkare: *Dr G. Krikortz,* Sjukgymn. *E. Granfelt.*

Dalarö Hafsbad. Vilk. kur- och rekreationsort. Naturskönt läge; hälsosamt klimat. Gytte-, tallbarrs-, kolsyrebad etc., sjukg. Läkare: *G. Heyman,* Uppl. D. Uthyr.-byrå. R. 21.

Djursätra Brunn, Versås. Lugnt, stilla, enkelt. Högt och fritt läge. Järnkällor. Vål serverade bad. Hel-luft. Omsorgsfull massagebehandling. Billigt. Läkare: *D. Löljeqvist,* Uppsala.

Fiskebäckskil Hafscuranstalt vid Västkusten. Ren, dammfri hafsluft. Alla sorters bad. Massage och sjukgymn. Billiga lefnadskostnader. Läkare: *Nils Tidmark.*

Fjällnäs Sveriges högst belägna luftkurort i björkskogsbjältet. Lämplig rekreationspl. Härlig fjällnatur, godt bord, ca 60 rum. Säsong: juni—aug. Läkare: *H. Rudberg,* Uppsala.

Grennaforssa vid södra stambanan. Berömd järnkälla. Gytte- o. medic. bad. Mildt barrskogsklimat, härlig luft, Sjö. Bost. i brunns-park. Adr.: *Moheda.* Läkare: *O. F. Nyquist.*

Helsjöns Gyttebad och kuranstalt. Alla brukl. badf., spec. gytte-m.-b. Godt bord. Postadr.: *Horred.* Rikst. Läk.: *Dr G. Abrahamson* 1/6—15/7. *Dr K. O. Vetterqvist,* 15/7—1/8.

Hjo Badanstalt. Sundaste läge i den för-tjusande Goldkrokan vid Vettern. Utm. bad. Goda bost. Läk.: *Dr Erik Tengstrand,* Sthlm. För gymn. o. mass. *Dr Hj. Ekberg,* Sthlm.

Hälsans Brunnanst. Hälsingborg, vid Öresund. Radioaktiv, koksalt- o. järnkälla. Alla badf. Reumatism, mag-sjukd., skroful. åkommor. Läkare: *Dr A. Björkman,* Hälsingborg.

Johannisdal Hälsobrunn o. badanstalt 1,5 km. fr. Kö-ping. Öppen 4 juni—medio af augusti. Järnkälla med ovanligt hög radioaktivitet. Läk.: *G. Ericsson,* Köping.

Lannaskede Härl. läge å Småländska höglandet i skog-rik trakt. Berömd järnkälla, naturl. radioaktivt vatten. Alla brukl. badf. Kneipp. Säs.: börj. 1 juni. Läk.: *Sigge Wikander,* Sthlm.

Ljungskile Förträfflig rekreationsort, med väl serverade bad. Apotek. Järnkälla. Nytt societetshus. Öppen 1 Juni—1 evt. 15 Sept. Ångb.- o. järnvägsst. Läkare: *Nath. Dahlberg.*

Medicinska förfrågningar besvaras af resp. läkare och för närmare upplysningar hänvisas till den af Sv. Kurortföreningen utgifna publikationen »Svenska Bad- och Kurorter» (tillgänglig i bokhandeln) och till de olika kurorternas prospekt som erhållas genom kamrerkontoren samt Svensk Bad- och Turisttidning och Svenska Turistföreningen i Stockholm.

Loka, vid Bergsl. Järnv. Säs. 7 juni—7 aug. Terminusindeln. Reumat., hjärtfel, neurastheni. Berömda gyttebad jämte alla vanl. badf. Öfverläk. *Dr. G. Rystedt,* Sthlm.

Lundsbrunn Hälsobrunn och badanstalt. Högt och torr läge i naturskön trakt nära Kinnekulle. Berömd järnkälla, starkt radioaktiv. Billigt. Läk.: *E. Pontén,* Göteborg.

Lyckorna Hafsbad och klimatisk kurort i härlig natur å västkusten, kransad af yppiga, skogsklädda böjder. Läk.: *Olof H. son Forssell,* Sthlm.

Lysekil Klimatisk kur- och rekreationsort. Utmärkta gytte-, kreuzna-cher-, half- och hafsbad, sjukgymnastik, massage. Tidsenliga anläggningar, billiga priser. Läkare: *Prof. A. Wide,* Sthlm.

Malen, Båstad. Fullständig kurort. Varm- och hafsbad. Vidsträckt barrskog. Sjukgymnastik, brunnsdrickning, dietisk behandling. Lektuga. Lektledarinnor. Läkare: *L. Reuter,* Sthlm.

Marstrand Hafscuranstalt med utmärkta bad, spec. gyttebad, goda kommunikationer, billiga lefnadskostnader. Läkare: *J. Bauman,* Marstrand.

Medevi Skogssanatorium. Berömda järnkällor med radioaktiv utstrålning. Utmärkta gytte- o. halfbad. Sol- o. luftbad. Kalla bad i Vättern. Terrängkur. Diet. bord. Läk.: *G. Bergmark,* Uppsala.

Mörsils Sanatorium f. bröstsjuka, Jämtland. Öppet året om. Ren, stark, fjällluft. Första kl. bord. Elektrisk belysn. Rikst. Öfverläk.: *T. Horney,* Mörsil.

Mösseberg Vattenkur. o. sanatorium, 1,100 fot ö.h. Öppet hela året. Nauheimerb. med fyt. kols., elektr. ljusb. Inhalatorium. Röntgen- o. Högfrekvensafd. Läk.: *Fr. Odenius,* Sthlm.

Nybro Brunn- och badanstalt. Skogs-klimat m. präktig barrskog. Torr grusgrund. Varmbad. Solbad. El. glödljusb. Nauheimerb. med flytande kolsyra. Billigt. Läk.: *Doc. Kj. O. af Klercker,* Lund.

Nynäs Hafsbad vid Nynäshamn modern, förstklassig sommar- och vinterkurort med fullst. vattenkurant. och alla moderna kurmedel. Läkare: *Emil Zander o. E. Frick.*

Porla Brunn. Berömda, kraftiga järnvatten. Fullst. badanstalt. I termin: 1 juni—1 juli; II termin 5 juli—2 aug. Postadr.: *Porla.* Läkare: *Lifmedikus: E. O. Lidin,* Sthlm.

Ramlösa 15 maj—1 sept. Järn- och alk. källa; gyttebad, Radio-genkur. Spec. diet för socker-, gikt-, njursj- och afmagringskur. Läk.: *Professor K. Petrin* och *M. Ljungdahl,* Lund.

Ronneby Brunn. Starkaste järnkällor, massage-, ljusb., hafsbad, kallvattenkur, dietkur, radiumkur. Läk.: *Prof. G. Forssner,* Uppsala, *dr Rietz,* *dr Åberg,* *prof. Henschen.*

Rostock Hälsobrunn och badanst. invid Kroppefjäll. Naturskönt, fridfullt och lämpligt för sitt ändamål. Ytterst moderata priser. St:n och adr.: *Dals-Rostock.*

Ryds Brunn- och Badanstalt. Sveriges äldsta kneippkuranstalt. Naturskönt läge. Barrskog och insjöar. Lugnt och stilla. Läkare: *K. Lindeberg,* Ryd.

Saltsjöbaden Sanatorium o. badanstalt. Nyinrättadt Radiuminstitut. Rum från 1,50. Öfverläkare *Dr Olof Sandberg.*

Skagersbrunn vatten- och luftkurort med järnkällor i Östra Värml. Vackert läge vid sjön Skagern. Härl. barrskog. Alla badf. Sommarsäs. 1/6—1/8. Läk.: *Nils G. Marén,* Uppsala.

Strömstad Hafscuranstalt. Skyddadt läge. Mildt hälsoklimat. Berömda gyttebad. Järnkälla. Säsong 1 juni—15 sept. Läkare: *A. Berghel,* Stockholm.

Sätra Brunn. 1,4 mil från Sala. Daglig vurststråk, på beställn. automobil. Gyttebad, gymnastik, massage; särskild matordning för matsjuka. Öppen 10 juni—10 aug. Läkare: *R. Friberger,* Uppsala.

Söderköping Brunn och bad. Fullständig badkur. Nauheimerbad. Elektr. ljusb. Sjukgymn., mass. och helluftsbeth. Utm. skogspromen. Enk. lefnadssett. Läk.: *R. Almqvist,* Sthlm.

Södertälje Badinr. öppet året om. Nytt badhus och societets-hus. *Tvåmassageb., el. ljusb.* Läkare: *Axel Hellstenius,* Sthlm. För mass. o. gymn. *dr N. Wennström,* Sthlm.

Tranås Vattenkuranstalt, öppen året om. Alla varma och kalla bad. Fullst. Kneippbehandling. Mild och ren luft. Naturskönt läge, vidsträckt barrskog. Billiga priser. Läkare: *H. Tham,* Tranås.

Trosa Bad- och sommarvistelseort. Naturskönt läge. Ren och stärkande luft. Utmärkta varm- och saltjöbad. Tvenne läkare på platsen.

Tulseboda Brunn- o. kurort. Kyrkhult. Blekinge, öppen 1 juni—1 sept. Naturskön skogstrakt. Stark järnkälla. Utm. bad. Apotek. Bill. lefnadskostnader. Läkare: *E. Kinnvall.*

Tyringe Badanstalt & sanatorium. Öppet året om. Alla nu brukl. badformer. Naturskönt läge. Ren, stärkande luft. Mildt sydl. klimat. Billiga lefnadskostnader. Läkare: *O. Reimers,* Tyringe.

Ulricehamns Sanatorium och badanstalt. Öppet året om. Vidstr. skogsomr. Mer än 800 m. öfv. hafvet. Alla brukliga badformer, äfven elektriska. Läk.: *Joh. A. Andersson,* Ulricehamn.

Varberg Hafsbad och gyttebadanstalt. Bästa hafsbad, spec. gyttebad. Elektr. ljusb. Billiga afgifter och lefnadskostnader. Läkare: *Lifmedikus Emil Jacobson,* Stockholm.

Visby Varmbad- och Kneippkuranstalt. Mildt ö-klimat. Nytt: Kn-ipp-bygn genom spårväg förenad m. staden. Hafs-b. v. öppna stranden! Solbad m. dusch i skogen! Läk.: *K. Kallenberg,* Sthlm.

Vermlands Eda Vattenkuranstalt. Järnkälla 10/6—31/8. Natursk., högt läge, mulsvida skogar. Gyttebad, sol- och sandbad, massage, sjukg. elektr. Läk.: *Dr Bertel Möller,* Stockholm.

Öregrund Hafs-b. anst. Härl., friskt läge. Goda o. bill. lefn.-förh. Lifliga ångbåtskommunikationer. Gytte- & Nauheimerbad. Läkare: *Viktor Huss,* Öregrund.

Östhammar Hafsbadanstalt. Skyddadt läge vid vik af Ålands haf. Berömda gytte- och tvåmassagebad för gikt och reumatism. Härlig hafs- och skogsluft. Läk.: *Dr Henrik Berg,* Sthlm.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

BARNSKÖTERS KOR. utbildade, erhålla anställning genom Arbetsförmedlingen. Hufvudkontor: Regeringsgatan 113. Afdelningskontor: Högbergsg. 37. Expeditionstid kl. 9-4, lördagar 9-2. Rikst. 40 47. Personlig inställelse. Betyg böra medtagas. »Anlita närmaste kontor»

BILDAD FLICKA ej för ung, önskas för sommaren att, utan jungfrus hjälp, sköta ett litet sommarhushåll i Stockholms närhet. Vatten och aflopp i köket. Den sökande bör vara frisk, väl rekomm. och kunnig i god matlagning. Lön 30 kr. i mån. Platsen är att tillträda 1 maj. Svar till »Liten stuga», Iduns exp.

VID EBBA LUNDBERGS h. läroverk för flickor, Hålsingborg, finns till höstterminen plats för lärarinna. Ämnen matematik, fysik och kemi på högre stadiet och som biträde svenska i lägre klass. Högre kompetensfordras. Lön för fil. kand. eller fil. mag. med profärskurs 1,500 kr., eljes lön enl. lag. Ansökningar inlämnas före den 20 april till föreståndarinnan.

HUSHÄLLERSKA som med ordning och omtanke kan med köksas biträde sköta ett större landthushåll erhåller i vår plats å herrgård. Svar med rek. till »Landthushåll 1912», Norrköping p. r.

I **LÄKARFAMILJ** bosatt i villasamhälle, omedelbar närhet af Stockholm får att tillträda 1:sta maj bildad, hushållsven, enkel flicka, kunnig i matlagning, bakning, sömnad plats som hushållsfröken där jungfru finnes. Vid. Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34, 1 tr. ö. g., Sthlm.

A **BARNHEM** får som biträde en stadg och pliktrogen flicka plats 1 maj. Kunnig i sömnad och husliga sysslor. Svar märkt »Barnhem», Kalmars p. r. **ANSPRÄKSLÖS** elementarbildad flicka, kompetent att undervisa i elementarskolans 3:e årskurs, önskas till 1 maj för en 12 års flicka. Fritt vivre samt någon lön. Adr. Fru S. Persson, Bosarp pr Stabbarps gruva.

BILDAD, barnkär flicka erhåller plats som barnfröken för två barn i ålder 5-2 år i prästgård i Skåne. Sökanden bör vara villig deltaga i hemmet förekommande göromål samt sömnad. Jungfru finnes. Svar med ålder och lönepret. till »Familjemedlem», Raf-lundabro.

SJUKSKÖTERSKEKURS. Vid Läns-läsaressett i Vänersborg börjar ny kurs för sjuksköterskeelever nästa 1:sta okt. Fordringar bland annat minst 21 års ålder och elementarskolebildning. Kursen, som är 2-årig, omfattar såväl teoretisk som praktisk utbildning. Närmare upplysningar lämnas af öfversköterskan därstädes.

ANSPRÄKSLÖS barnkär flicka får mot fritt vivre plats som barnfröken i Sölvesborgs prästgård den 15 maj. Familjemedlem.

EN **FRISK**, enkel, bättre flicka i ålder 24-30 år från godt hem, van vid arbete och ordning, fullt kunnig i matlagning, bakning och andra inom ett hem förekommande göromål, får genast plats som husmors verkliga hjälpreda i större köpmanshem på landet i Dalarna. Svar med betygsskrifter, foto, och lönepret. till »Helst musikalsk», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

FRISK, ordentlig, anspråklös flicka, kunnig i enkel matlagning, bakning, villig utföra alla sysslor inom hemmet, utom skurning och tvätt, får plats den 24 april. Vattenledn. och aflopsrör finnes i köket. Svar till Hallfreda Gärd, Barlingbo, Gottland.

TILL INST. MAJ får ung flicka af fin familj, i åldern 24-28 år, plats som hjälp och sällskap på herrgård i Östergötland. Sökanden bör vara skicklig i all slags fin handsömnad samt tala god engelska. Svar på engelska med foto., löneanspråk och ref. till »A. R.» Drottningg. 15, Eskilstuna.

ELMENTARBILDAD omkr. 22-årig flicka från finare hem, praktisk och duglig i husliga göromål, äfven i sömnad, kan få plats i familj; skall villigt deltaga i alla sysslor samt vara husmodern till sällskap. Rekom. från liknande anställning fordras. Svar med foto. och uppgift om löneanspråk till Rådman Charpentier, Lund.

ATT MEDFÖLJA på utländsk resa önskas en frisk och välrekommenderad sköterska till ett litet friskt, snällt och lätskött barn. Bör vara skicklig sömmerska samt helst äga kunskap i engelska språket. Svar med foto. till Rum 33, Voksenkollen Sanatorium, Kristiania, Norge.

TVA BÄTTRER, pålitliga flickor önskas till 24 april, den ena för köket, den andra för barnen. Båe allt för unga. Familjen består af herre och fru samt två barn. 7 och 5 år. Alla bekämligheter finnas. Svar Rikstel. Saltsjöbaden 224 eller bref till Fru Friberg, Friberg, Saltsjöbaden.

BÄTTRER FLICKA, ordentlig och barnkär med godt sätt och utseende kunnig i handarbeten och sömnad får god plats för 3 1/2 års gosse. Svar med betyg, goda rek. och foto. till »1:sta maj», Iduns exp.

BARNFRÖKEN enkel samt musikalsk erhåller den 1:sta maj plats till Norrland. Svar till Hotell Norrland, Iduns exp. f. v. b.

BARNFRÖKEN med goda rek. får plats till landet i början af maj. Svar till »Södermanland» under adress S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

PALITLIG, anspråklös flicka, kunnig i sömnad, får plats att sköta 3 minderåriga barn. Svar med rekomm. och löneanspråk till »Herrgård», Ransta.

BEFATTNINGEN som hushållerska å förvaltningshushållet vid gruffält i Dalarna är till ansökan ledig. Tillträde omkring 1:sta maj. Svar med betyg och uppgift å ref. inlämnas till märke »Gruffhushåll» under adress S. Gumælii Annonbyrå, Sthlm, f. v. b.

BILDAD, barnkär, huslig flicka, frisk och med godt lynne, erhåller plats 15 maj att vara behjälplig med skötsel af två barn om 2 och 4 år och för öfrigt delta i husliga sysslor. Lön 10 kr. pr månad jämte vivre. Svar med foto. och rek. till »God hjälp», Ske-ninge p. r.

A **LADY**, intending to spend the summer at the seashore in England, wishes to take with her an English speaking governess for her three children, the youngest of whom is eleven years old. Reply with full particulars to Mrs. Ericksson, Torpagatan, Vänersborg.

God plats å kontor

i Stockholm under sommarmånaderna, fr. 25 april, erhålles af ung flicka, helst med någon vana i göromål, som förekomma å tdnings annonskontor. Platsen kan eventuellt sedermera blifva fast. Svar till »Samvetsgrann», Iduns exp. f. v. b.

BARNFRÖKEN, pålitlig, ordentlig, barnkär, får plats å egendom i närheten af Stockholm för att handhafva trenne små gossar. Svar märkt »Familjemedlem» und. Adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

KOK. bättre, anspråklös fl. fullt kun. i fin. matl. kan få utmärkt god pl. till högre officersfam. i Sthlm. Bet., foto. och löneanspr. torde gen. sändas. Fru H. Gumælius, Centralförmedlingen, Norrlandsgat. 19, Sthlm.

Handarbetslärarinna.

Vid seminariet för utbildande af sinnesslörlärlarinnor och den därmed förenade öfningsskolan får undervisningsvan och skicklig handarbetslärarinna plats inst. 1 sept. — Sökande bör vara fullt kompetent i allt som hör till väfnad. Begynnelse lön kr. 500 och allt fritt. Ansökan ställes till föreståndarinnan Fröken E. Rappe, adr. Slagsta — Stockholm 17.

En bildad flicka

får plats från 15 maj under 3 mån. att gå frun tillhanda mot fritt vivre. Bör vara musikalsk. Upptages som medlem af familjen. Ref. och foto. önskas. Svar till »Trefligt landställe», Box 19, Vexjö.

EN **SKICKLIG KOKERSKA** använder helst Klarfrestöms spisar. Dessa baka bättre än alla andra, då ugnen uppvärms fullkomligt jämt. Begår prisurakt, gratis och franko från Bruket, Klarfrestöm.

PLATSSÖKANDE

UNG seminariebildad tyska söker anställning under sommarmånaderna. Vidare upplysning genom Fru Eva Löwenborg, Karlskrona.

UNG anspråklös, bildad, musikalsk flicka af god familj önskar plats i god familj (gärna prästgård) såsom husmors hjälp och sällskap. Svar före den 15 april till »18 år», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

UNG bildad norrländska, sjukgymnast, önskar för 2 å 3 mån. anställning i godt hem på landet i mellersta eller södra Sverige. Har lust och förmåga att lämna hjälp i hushållet om så önskas. Fria resor, eventuellt lön. Svar märkt »Junii», Iduns exp. f. v. b.

EN enkel och anspråklös flicka önskar plats i god familj som hjälp och sällskap. Är villig deltaga i alla inom hus förekommande göromål. Lön önskas samt fri resa. Svar tacksamt märkt »Bohuslänska», Gravarne p. r.

UNG flicka af god familj önskar plats på landet som husmoderns hjälp. Har genomgått 9 mån. kurs på Winslöfs kvinnliga slöjd- och hushållsskola. Någon lön önskas. Svar till »Familjemedlem», Stehag.

HUSHÄLLSPLATS önskas af flicka med vana samt intresse för husliga göromål i familj eller ungtkarls hem. Svar märkt »F. J.», Skåre p. r.

UNG **FLICKA**, som genomgått handelskola och har sex års vana vid kontorsgöromål samt är något kunnig i tyska språket, söker plats på kontor eller i familj som hjälp med skrifning och är då villig att äfven deltaga i husliga sysslor. Vackra betyg och ref. finnas. Svar tacksamt till »Maj 1912», p. r. Båstad.

HUSHÄLLSVAN enkel och duglig flicka, söker den 15 maj eller 1 juni plats som hushållsfröken eller husmoderns verkliga hjälp, gärna där barn finnes. Kunnig i enkl. matl. och bakning m. m. Betyg från föregående platser. Svar till »Villig 1912», Upsala p. r. I **STAD** eller på landet i godt hem där jungfru finnes, sökes plats till den 1 maj, som hushållsfröken eller husmoderns hjälp, af bildad, hushållsven flicka. Kunnig i fin och enkel matlagning, bakning och konservering samt alla husliga bestyr. Goda betyg. Svar till »H. C. N.», Eferöds p. r.

UNG **FLICKA** önskar plats i prästfamilj eller bättre familj på landet för att under husmoderns ledning deltaga i alla husliga göromål (ej gröfre). Är villig undervisa nybörjare i musik. Svar till »Maja 20 år, Jönköping p. r.

UNG bildad flicka önskar mot fritt vivre medfölja herrskap eller äldre dam på badort eller utrikes resa helst det senare, är villig att deltaga i förekommande göromål. Svar till »Skånska», adr. Vintrie.

BILDAD, barnkär, musikalsk flicka, kunnig i finare broderier samt något i sömnad, önskar som medlem af familjen, i början eller medio af maj plats som hjälp och sällskap i bättre hem där jungfru finnes. Lön önskas. Svar inom 8 dagar till »17 år», Mönsterås p. r.

18-ÅRIG frisk, intelligent flicka från bättre hem, som i början af juni d. å. avslutar 8-klassigt läroverk, önskar vid den tiden plats som hjälp och sällskap i fin fam., eller medfölja till badort eller utomlands. Barnkär. Villig undervisa barn, kunnig i handarbeten och något musik. Svar till »15/6», Iduns exp.

SNALL och treflig flicka från landet önskar plats 1 maj, hos äldre herre eller familj som hjälp och sällskap. Svar inom 8 dagar till »Ruth», Utmyrby, Boglösa p. r. Enköping.

PLATS som hushållsfröken eller husmoderns hjälp i godt hem, där jungfru finnes, sökes af bildad, hushållsven flicka, kunnig i matlagning, bakning o. s. v. Goda betyg. Svar »Karin-Ansvars», Sv. Telegrambyrå, Sthlm, f. v. b.

20-ÅRIG GUVERNANT önskar för sommaren plats i vänlig familj, helst i fjälltrakt. Villig undervisa eller ha hand om barn. Fritt vivre, resor och event. någon lön. Svar till Elsa Strömberg, Järle.

LÄRARINNA, önsk. under 2 sommarmån. plats i familj (helst Dalarna) att läsa med mindre barn. Fritt vivre. Svar till »Undervisningsvan», S. Gumælii Annonbyrå, Göteborg.

HUSFÖRESTÄNDARINNA. En 34 års bättre, frisk, glad, kraftig flicka önskar plats som husföreständarinna. Den sökande är sjuksköterska, men har nu i flera år haft plats som husförest., äger de allra finaste rek., äger förmåga att handhafva tjänare, är enkel, sparsam, mycket ordningsälskande, kunnig uti all sömnad, matlagning, bakning, har stor förmåga att sprida trefnad. (Har ett mycket trefligt utseende.) Svar märkt »Sonye H. S.», Iduns exp. f. v. b.

EN **BÄTTRER FLICKA** önskar plats i fint hem att tillsammans med husmodern sköta detsamma, är kunnig i sömnad, handarbete, frisering samt något musikalsk. Svar inom 8 dagar till »W.», Skånska Dagbladet, Malmö.

EN 19 års flicka, önskar plats som husmoderns hjälp, där jungfru finnes. Svar till »Frisk Smäländska», Sköfde p. r.

UPPSALASTUDENTSKA önskar öfver sommaren anställning (helst på landegendom) att läsa med barn i mellanklasserna. Svar till »Studentska 08», Iduns exp.

Under sommarmånaderna

önskar ung bildad Tyska plats som sällskap och hjälp i familj eller hos ensam dam. Svar till »A. D.», Svenska Annonbyrå, Göteborg.

Kvinnl. Gymnastikdirektör önskar under sommarmånaderna

plats å tysk eller svensk badort. Behärskar tyska språket. Svar till »Ung svensk gymnast», Iduns exp. f. v. b.

I **DALARNA**. Smedsbo Pensionat erbjuder god och angenäm inackordering till moderat pris. Högst läge. Hårlig skogsluft. Oppet året om. Fina ref. Adr. Fru Malin Lissel, Aspeboda.

LONDON. Alwyne College, Canonbury. Flickor och unga damer mottagas. God inack. Komf. hem. Utm. ref. Goda lektioner. Trädg. Tennis. Kr. 60 pr månad.

INACKORDERING i svenskt hem i Pau, södra Frankrike. Hårligt klimat. God omvårdnad för klena personer. Sommarren tillbringas i Argeles (Pyreneerna) hvarst finnes utmärkt institut för orthopedi och nervsjukdomar. Skriftligt till Fröken C. Hultin, Villa Constance, Rue de Bordeu, Pau, Frankrike.

BRUSSEL, Evangelisches Töchterpensionat i Rang. Villa du Parc, Avenue Legend 36, am Bois de la Cambre. Freigeleg. geräum. Haus mit schatt. Park u. Tennispl. Gründl. Erlerng. d. Franz. sowie d. Engl. u. Deutschen durch erstkl. Kräfte. Ausbild. in Musik, Malen, Zeichn. Tanz. Umgangsform. usw. Sorgf. individuelle Behandl. Geistes. u. Körperpfl. Prosp. mit phot. Ansicht u. Empf. best. Kreise des In- u. Auslands durch die Vorsteherinnen A. u. H. Scheidt.

ANGENÄM inackordering erhålles på Långbanshyttans pensionat i Värmland. Godt bord, ljusa rum, förtjusande natur, sjö, högd luft, björk- och barrskogar, bil- och cykelvägar. Piano. Riks i pensionatet, Filipstad 184, adr. Pensionatet Långbanshyttan.

UNDER SKICKLIG föreständarinnas ledning mottagas hushållslever såväl i enklare som finare matlag. som ock i ett hems skötande. För klena damer som önska rekreation och sysselsättning särdeles lämpligt. Pensionatet Långbanshyttan (Värmland).

GOD OMVÄRDNAD och inackordering erhåller stilla nervsjuk dam i familj boende nära stad. Svar till »Hem och hälsa», Kalmars p. r.

ETABLERAD 1752. När ni tager ett piller, så tag ett

Brandreth's Piller

Rent vegetabiliskt Alltid verksamt.

Brandreth's Piller rensa blodet, magen och inälvorna samt underlättar matsmältningen. De stimulerar levern, aflägsna dålig galla och andra fördärfvade afsöndringar. De styrka, regulerar och rensa hela systemet.

Vid förstoppning, svindel, sömnlighet, belagd tunga, dålig andedräkt, hufvudvärk, magsmärtor, dålig, ofullständig matsmältning, lefversjuka, gulshot och hvilken annan opasslighet som helst komma af orent blod.

Säljas på alla apotek.

Allcock Manufacturing Co., Birkenhead, England.

För bilden tätt upp till ögonen och passa på, att pillret kommer in i munnen.

ETABLERAD 1847.

ALLCOCK'S PLÅSTER

Universalt botemedel mot Smärtor. Hvarsomhelst, där man har ondt bör et plåster läggas.

PENSION finden 2 junge Damen in gutem und feinem Hause in Göttingen. Referenz: Konsul Lindström, Strandvägen 7 A., Stockholm.

I **KVISTERO** PRÄSTGÅRD, vackert belägen, nära station, mottagas i sommar konfirmander, äfvensom ett par mindre flickor, som vilja vistas på landet. Svar till Kyrkoherde Hofberg, Gropen.

ANGENÄM SOMMARBOSTAD. Tre rum och kök finnes till uthyrning på Dysäters herregård. 2 km. från Motala. Nära Varamo badort och Vättern. Vidare genom korrespondens med fröken Mæchel, Dysäter, Motala.

KONFIRMANDER mottagas 1 juli-11 aug. Vacker trakt. Tillfälle till bad. Pris 125 kr. Kyrkoherde Axberg, Normlösa, Mantorp.

GODA HEM och pensionat på landet, som för sommaren önskar mottaga inackorderter borde snarast anmäla sig å Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34 ö. g. 1 tr. Sthlm. Etab. 1887. Daglig efterfrågan.

I **DALARNA**. Marielunds Pensionat, adr. Gagnef. Hårligt beläget vid Dalälven 2 1/2 km. fr. Gagnefs järnvägsstation. Gammalt och välkänt. Pris fr. 75 till 80 kr. pr månad. 3 kr. pr dag. Ref. å Sv. Tur.-för. Byrå. Martha Silfverhielm.

Hushållslev. Ung flicka kan erhålla god inackordering från 1 maj å herrgård i Uppland. Pris 60 kr. pr månad. Grundlig undervisning meddelas i matlagning, konservering, väfning och hönsskötsel. En kamrat och jämnårig ungdom. Fru Elin Berg, Staby, Grillby.

Ausländerinnen finden gute Pension für länger oder vorübergehend bei Frau Dr. S. Müller, Wernigerode (Harz) Kruksastr. 1. Ref. Fröken Anna Gülich, Lund, Bredgat. 11.

Hushållskurs.

Ny sådan börjar 1 maj, för bildade flickor. Medd. undervisning i matlagning (finare o. enklare), bakning, konservering af bär, frukt, vildt m. m. Smörupplägg., servettbyrån, borddukning, blomsterskärn. af rotsaker m. m. Begår prosp. och ref. Adr. »Officersdotter», Villa Karlso, Ljungby (Smål.).

Pensionat,

beläget vid den natursköna Ringsjön, mottager sommargäster från den 15 maj. Vacker, högt belägen skogstrakt med såväl löf- som barrskog. Piano. Godt bord. Billig afgift. Närmare meddelas under adr.: »Pensionatet», Ludvigsborg.

Nervsjukhemmet

»Hvilan»,

Underås, Göteborg,

mottager patienter (äfven svårare fall), första klassens sjukhem, pris pr dag från kr. 4 till 8:50, läkareavdelning inberäknadt. Ansökningar ställas till anstaltens läkare d. r. E. Rodhe under adr. som ofvan. Kroniska sjuka mottagas. Priset efter överenskommelse.

Hammaryds

Pensionat,

2 1/2 km. fr. Ormaryds järnvägsstation å Smäländska höglandet. 1,200 fot öfver havet, mottager på längre eller kortare tid, vinter som sommar, alla — äfven familjer — som behöfva hvila samt styrka för sina nerver. Fridfullt, hårligt läge i kuperad terräng. Sjöar, barr- och löfskog. Glad och fridfullt familjelif, godt bord, moderata priser. Personer behäftade med tuberkulos mottagas ej.

Rikstel., Ormaryd 1.

Fröken E. Hellström, Ormaryd.

I **UTBYTE** mot medicinsk gymnastisk behandling önskar gymnastiklärare möblerad sommarbostad på landet på minst 2 rum och kök för sig och sin familj. Svar till »Kapten» under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

För kvinnor

lämpliga yrken m. m. Se Kvinnligt yrkesregister 1912. Erhålles å registrets expedition, Regeringsg. 65, samt i boklädorna. Pris 1 kr. Porto till landsorten 20 öre.

Prenumerera på Idun.

Det bästa läkemedlet är

NISSENS

ÄKTA BRÖSTKARAMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

Gymnastikdirektörsexamen
afslutas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 18 sept.
Prospekt gen. *kapten J. Thulin, LUND.*

Doktor A. Kjellbergs
kurs i massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt! Stockholm, Mästern Samuelsgatan 70.

Med. Dr. E. Kleens
(ett-åriga) kurs i Massage och Sjukgymnastik (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 f. m. Nr 37 Mästern Samuelsgatan, 2 tr. upp. Prospekt begäres städe under adress *Saltsjöbaden.*

Professor Cederschiöld
behandlar med *egna massagemetoder*: Mag-, Tarm- (t. ex. långvarig förstoppning), Reumatiska- och Nervaknämmer m. m. Näs-svalgkatarr lokalt med instrument smärtfritt. Greifuregatan 22, Stockholm.

Professor Unmans Institut
börjar 1 okt ny (ett-årig) kurs i Massage och Sjukgymnastik. Begär prospekt. Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

Göteborgs Privata Förlossningshem,
Molinsgatan 7, Tel. 17 50, 39 87, 37 70. Större rum med tel. 8 o. 10 kr. pr dag. Mindre rum 100 kr. för 10 dagar, förlossningsarvodet inberäknadt. Goda referenser. Prospekt på begäran.

Rynktinktur
(Majorskan Edmann, Varberg)
Borttager rynkor och pormaskar. Har en underbar förmåga att föryngrar och försköna, ty hyn blir skär och genomskinlig. Anses vara det yppersta medel i sitt slag. Pris 3:25.
Förnästa Parfymafärer.

Vårda håret, om det är sjukt eller friskt, och använd

Zivertz' Extrait Vegetal
bästa hårkonserveringsmedel. Rekommenderat af många läkare. Finnes till salu hos frisörer och i parfymafärer samt hos Kongl. Hof. Zivertz' Eftr., Drottninggatan 42, Arkaden, Göteborg. Återförsätare rabatt.

Lait Antéphélique
(kändt i hela världen sedan 60 år) bästa medel mot rynkor, fräckar, leverfläckar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 6.- + porto. Franska Parfymagasinet. Drottninggatan 21, Stockholm.

Oatine-Crème är det förnästa medel att skydda huden för köldens skadliga inverkan. Denna kraftiga snöhvita naturprodukt-extrakt af ren hafre renar porerna, läker huden o. hyn blir vacker o. klar. - Äkta endast i hvid burk med grönt lock The Oatine Co., London.

Oatine-Crème säljes efter tullförhöjningen till 1.50 o. 3 kr. pr burk samt Oatine-Träl, Oatine-Puder o. Balsam säljes öfverallt o. hos A. W. Nording. Biblioteksgatan 11 o. Drottningg. 65, Stockholm.

SANITAS. Specialaffär för Sjuk- o. Hälsovårdsartiklar.
Dambindor 95 öre pr puss., med lifband 1.25. Stickade från 5 kr pr puss. Sprutor, Sköjkanor, Bräckband, Nappar o. Bindor. Landsortsorder exp. omgående. Rekv. från 5 kr fraktfritt. Odengatan 39, Stockholm

TALBARRSOLJE-KARAMELLER
Läckeraste af vår präsösta ÄKTA TALBARRSOLJE och prima socker. Finnes till billiga alla apotek samt i de flesta affärer.
ABAPOTIKEN ALFR CARLSSONS ENKAS TALBARRSOLJEFABRIK SÖDERMALMÖ

25-öres päsar o. 50-öres askar säljes öfverallt.

Joh. Lundström & Co A.-B.
KUNGL. HOFLEVERANTÖR.
PRIMA ANTHRACIT
HUSHÅLLSKOL • COKES • BRIKETTER

RIKS.	4 27	Skeppsbron 18	22 88	ALLM.
	22 20	Strandvägen 17	60 19	
	20 12	Norr Mälarstrand 22	61 98	
	74 47	Söder Mälarstrand	30 60	

MAGGI'S
Bulljong-Tärningar
äro bäst!
1 Tärning gifver 1/4 liter finfin bulljong.

Namnet MAGGI garanterar alltid en utmärkt kvalitet

Maggi-Solagets Nederlag, Stockholm, Norra Bantorget 22. A. T. 186 29 R. T. 80 91.

Olga Schultheis'
Praktiska Fortsättningskurs för unga flickor
å Fogelsta gård (invid Born-jön) mottager högst sex on unga flickor endast på helt arbetsår. 1 sept.-20 dec., 20 jan.-1 juni. Pris för kurs 1,000 kr. Nästa kurs börjar d. 1 sept. 1912.

Undervisning meddelas i hemmets alla sysslor såsom: matlagning, bakning, konservering, sömnad, hemmets vård, event. barnavård Dessutom lämnas undervisning i väfning, slätväfning och konstväfning samt väfvars uppsättning. Föreläsningvis meddelas undervisning i psykologi, hälso- och sjukvårds-lära, födoämne lära, barnavård, hemmets bokf. ring och väfnadsteori. Prospekt och närmare upplysningar genom skolans föreståndarinna *Olga Schultheis*, adr. Fogelsta, Tumba. Rikst. Tumba 114.

H. Lundins Slöjdseminarium.
Av Kungl. Maj:ts godkänt enligt Kungl. resolutionen av den 30 dec. 1911 - grundat 1-82 - utbildar lärarinnor i kvinnlig slöjd för både läroverk och folkskolor. En kurs årligen med början den 1 sept. Prospekt och närmare upplysningar genom slöjdspektis *Fanny Blomberg*, Banerg 31, Stockholm.

Vid Hemskolan
i Refteled mottagas unga damer att grundligt lära hushåll m. m. (Ny kurs 20 maj) Vidare genom *Fröken Jenny Edin, Refteled.*

Elsa Philips Husmodersskola,
Karlavägen 1 A, Stockholm,
börjar sin 9:de termin för bildade unga flickor den 16 sept. 1912. Undervisning i finare och enklare matlagning, bakning, konservering och inläggningar af frukt, grönsaker och kött, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållens ekonomi m. m. Olika kurser. Examinerade lärarinnor. Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi. Prospekt, ref. o. närmare upplysn. på begäran.
ELSA PHILIP, Stockholm, Karlavägen 1 A, 3 tr. Tel. Ö. 13 10.

Uppsala Enskilda Läroverk och Privatgymnasium.
Samskola med förber. klasser, 6-klassig realskola och 3-årigt gymnasium, samt för flickor, som ej vilja adäga examen. kl. 7 och 8 med *normalskole-kompetens* och (fr. hösten 1-12) en *seminarieklass* med uppgift att utbildade unga kvinnor för hem och familj o. i särskildt att göra dem skickliga att sköta, handleda och undervisa i gre barn i hem, kindergården och småskola. Realskole- och studentexamen vid läroverket. I gymnasiet lista ring vinna inträde utan tentamen, de som aflagt real-skole-xamen med godkända betyg. D., som anmäla sig före den 20 maj, få tentera vid vårterminens slut helt eller delvis, eljest i höst.

Josef Liljeblad. *Carola Eneroth.*

HÖGSTA PRISET I TILLSKÄRNINGSKONST ÄT
KORSETTEN "EVA"

Korsetten "Eva" är sinnrikt konstruerad. Strumpebandens kryssvisa knäppning förminkar tygets slitning vid planschetterna och ökar därigenom korsettens hållbarhet, omsluter hårdt magen och höfterna samtidigt den håller nedre fjäderfri delen af korsetten spänd och rynkfri.

Korsetten "Eva" har visat öfverraskande resultat vid afpröfning på olika figurer och kan med fog rekommenderas åt alla, som eftersträfvat en fullt modern figur.

"Eva" kval. C. Kr. 850
Bästa Satin Rayé alldeles ny väfnad i lila, rosa och ljusblått, elegant utstyrel.

"Eva" kval. B. Kr. 500
Extra fin naturfärg. Koepdräll vacker blå eter lifafärgad utstyrel. Mycket hållbar kvalitet.

"Eva" kval. A. Kr. 365
Prima enfärg. Satin i ljusblå, grå och lila.

Till landsorten mot postförskott + porto.

Varuhuset VOLLMERS-MEETHS, Göteborg.

- 244 -

Nyttig reklam.
För att gifva en hvar husmoder direkt anledning att försöka det omtyckta Idokaffet lämnas tillsvideare som reklam 1 prima tesked gratis till hvarje 1/2 kg. paket å 60 öre. Vätkaffet IDO är nutidens bästa ersättning för det skadliga och orimligt dyra bönkaffet. Användes enbart eller blandat med vanligt kaffe. Anbefalles af framstående läkare. Kontrollant Begär profpaket med sked hos närmaste handlande.

Inreg. Varumärke.

1:ste Stadsläkaren Doktor Fornmark.

Svenska Kaffe-Industri A.-B., Malmö.

Folkhögskolan Hvilans öfre afdelning
för kvinnliga elever börjar 3 mån. kurs 1 maj. afsedd för unga kvinnor, som känna behof af högre allmän och medborgerlig bildning. Undervisning i samhällslära, kultur- och litteraturhistoria samt i de delar af naturkunskapen, som äga tillämpning på hemmets vård; svenska, tyska och engelska språken, väfnad m. m. Valfrihet. Särskildt lämpar sig denna kurs såsom förberedande för blifvande skolkökslärarinnor, sjuksköterskor m. fl. Prospekt gratis från föreståndaren, *Dr E. Ingers, Hvilan, Åkarp.*

Lektioner i Linnésömnad,
(äfvén Blusar, Barnkläder m. m.)
Praktisk metod, utan träckling. - Hvarje elev disponerar en symaskin.
Stockholm: Sibyllegatan 36, 4 tr. (hörnet af Karlavägen). Riks 35 80, Allm. 210 04.
Malmö: Fersens väg 2, 3 tr. (hörnet af Regementsgatan). Riks 44 90, event. 40 83.
Karin Egnér. *Eva Egnér.*

Hälsobrunnen HÄLSAN Hälsingborg.
1:sta juni-1:sta september.
Sofiakällan, landets rikaste koksaltkälla, innehåller Radium i afsevärd mängd. Härliga *hafsbad* i Öresund. *Sjukgymnastik, massage.* Modern *elektrisk behandling ss. Vierzellenbad m. m.* Lokalt *helluftsbekämpning.* - Företrädesvis behandlas urinsyrediates, gikt, reumatism, mag- och tarmsjukdomar, kroniska slemhinnekatarrer, skrofler, konvalescens.
Brunnskontoret, Hälsingborg, meddelar upplysningar och sänder prospekt. Medicinska förfrågningar besvaras af brunnsläkaren *doktor Arvid Björkman*, Hälsingborg.

EUCALYPT
återgifver grått och blekt hår sin ursprungliga färg i hvilken nyance som helst. *Garanterad oskadligt.* Attest härå är utfärdad af Herr Dr: Carl Setterberg, Kemiska Kontrollbyrån, Stockholm.
Pris pr flaska å 125 gr. 3 kr.
Fås i alla välsorterade Parfym- o. Materialaffärer. På platser där Eucalypt ännu icke finnes till salu hänvände man sig till *Company Sydneys Agentur, Bruksgatan, Malmö.*

Fräkenpomada
är det enda absolut säkra medlet att snabbt och utan obehag borttaga

Fräknar,
Leverfläckar och Solbränna samt gör den fulaste hy hvit och vacker. **Oftelbar verkan garanteras!**
Fräkenpomada innehåller inga för hyn skadliga beståndsdelar. Många intyg och tacksamhetsbref från hela Skandinavien.
Pris 3 kr. pr burk.
Exped. mot postförskott eller efterkräf.

Tekniska General-Depoten, STOCKHOLM.
Adolf Fredriks Kyrkogata 13.

Att själf måla (lackera) möbler m. m. är en enkel sak för hvem som helst med Ripolin. 84 färgt ner. Torkar fort med en porslinsliknande glans. Otroligt hållbar. En bok "Om dekoration och målning" jämte fullständiga färgskalor erhålles gratis och franko Le Ripolin, 24 Smålandsgatan. Stockholm.

Tionde häftet
af "Moster Emmas" väfbok, antika, lättväfda mönster i fyra skaff (äfvén användbara till broderi) för mattor, gardiner, möbeltyger, bonader m. m. Erh. mot 1 kr. 35 öre i postanv. från *Moster Emma, Kneippbadet.*

För engelska sjukan,
som bryter ut vid alla åldrar intill 40 år, fås säker hjälp med utvärtes medel af undertecknad, som har 35 års praktik i Engelska sjukans behandling.
De mest framträdande symptomerna äro *blodfattigdom, slappa armar o. ben, gnatigt lynne, ingen sömn, ingen aptit*, somliga äta mycket, men magra ändå, kroppen blir upplöst i slem som stockar sig i lederna och medför *kyla, klåda och utslag*. Blir ej släppt utrensadt brytes kroppen sönder. Ingen behöfver respa hit. Beskrif symptomerna. *Snedda lemmar* kunna bli återställda. Bref besvaras mot dubbelt porto.
Tusentals intyg ünna.
Hanna Bengtsson, Malmö.
Regementsgatan 82.

DAMER! En ny utförlig receptbok å 1 kr. öfver Lärarinnan Frk. Anna Anderssons myc et besökta o. välrekommanderade kurs i finare salader, fina grön-o. mellanrätter, lätta frukostätter, extra fin smörgåsbekämpning, smörupplagging i moderna mön-ter samt en hel del praktiska råd m. m. Finnes hos portieren, Hotel Continent-1, Stockholm Till landsorten mot postförskott.
Obs! 8:de rusendet nu utkommet.

Det modernaste och eleganta-te i tyger af hög kvalitet representeras af märket.

"WELLWOVEN"
Genom att specialiseras å ett fåtal märken står fabrikket ouppnådt i fråga om såväl utförande, styrka, kvalitet som pris. Tillhandahåles af de flesta första klass-klädesaffärer, samt engrosister inom landet i Cheviot, Foulé, Eng.-k Se ge, Croisé i de allrid tilltalande och kläsamma färgerna djupsvart, höglätt och modernt grått.
Begär alltid fabrikket "Wellwoven" hvilket innebär en garanti å högsta kvalitet.
En vara god! bekvämlighet ihågkommes långt efter sedan priset fallit i glömska.

Med detta nummer
följa gratisbilagorna *Iduns Romanbilaga* och *Iduns Mode- och Handarbetstidning.*

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Sthlm, 1912.